

DIALOG

Kresťanský diskusný a polemický mesačník

III. ročník ● 3/2010

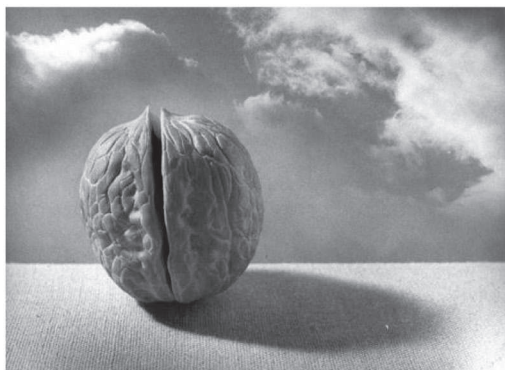

VEĽKONOČNÉ ŽENY

Dialóg mladých:

Nemoderná Biblia

Sú krehkí ako orechová škrupinka. Postavíme sa na ich stranu?

Prosíme Vás, darujte 2% zo svojich už zaplatených daní a pomôžte skvalitniť život starým, nevládnym, mentálne a telesne postihnutým spoluobčanom.

ĎAKUJEME

Diakonické združenie Betánia

Partizánska 6, 811 03 Bratislava
Právna forma: Účelové zariadenie cirkvi,
IČO: 30849667, č. účtu: Tatra banka 262 784 5292/1100
Kontakt: 02/54435550, www.betania.sk, www.rozhodni.sk

O B S A H

DISKUSNÉ FÓRUM 4

SLOBODNÝ
AJ VO VÄZENÍ 6
Anton Srholec

DNES PRED
TISÍCROČIAMI 10
(Samuel)
Tibor Máhrik

VOĽBY 2010 / I 13
Bohuslav Piatko

VEĽKONOČNÉ ŽENY 14

UTRPENIE
V MOJOM ŽIVOTE 20
Milena Betinová

SAMUEL ČINČURÁK 22

NAŠINEC
NA OLYMPIÁDE 24
Ondrej Lupták

HRANICE
NENÁSYTNOSTI 26
Štefan Markuš

DIALÓG MLADÝCH 27
Nemoderná Biblia

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií) **Individuálne objednávky:** cena + poštovné
PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, špecifický symbol 1010

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Josef Sýkora, Rastislav Števko **Šéfredaktor:** Bohuslav Piatko,
sefredaktor@mesacnikdialog.sk **Redakcia:** Ľuboslava Straková, Jozef Uhlík, Eva Bechná, Barbara Turčíková (Žilina),
Gabriel Gajdoš (webmajster), e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk

e-mail na redaktorov v tvare: priezvisko@mesacnikdialog.sk **Jazyková úprava:** Anna Matláková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko **Adresa redakcie:** Dialóg, Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, č. tel.: 02 207 11 468
e-mail: dialog@mesacnikdialog.sk, web: www.mesacnikdialog.sk **Vydavateľ:** Media Svatava, spol. s r.o. **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.
Predná strana obálky: JAROSLAVA ŠICKOVÁ-FABRICI: Modlitba, kameň **Zadná strana obálky:** JÁN ŠICKO: Kríž, bronz

ZAPOJTE SA AJ VY DO TVORBY DIALÓGU

Privítame Vaše názory a postrehy: dialog@mesacnikdialog.sk
v diskusnom fóre na: www.mesacnikdialog.sk
aj písané na adresu redakcie

Apríl:

Prečo nás
neobchádza kríza
rodiny, rozpad
manželstiev,
strata detí?
Zapojte sa do témy:
KRÍZA RODINY

Máj:

Sú občianske združenia
fungujúce pri
zboroch prínosom,
alebo ťarchou?
Prispejte svojou
skúsenosťou
do témy:
**CIRKEV vs. OBČIANSKE
ZDRUŽENIA**

Jún:

Mnohé štáty EU legalizujú
homosexuálne partnerstvá.
Nevyhýbajú sa tomu
ani niektoré cirkvi.
Aký je náš názor?
Zapojte sa do témy
**HOMOSEXUÁLNE
PARTNERSTVÁ A MY**

Je ten výsledok správny?

Keď si môj šéf prečítal článok, ktorý som mala uverejnený v jednom z predchádzajúcich čísel Dialógu, opýtal sa: „*Prečo si uviedla svoje zahraničné štúdiá a nie to, že pracuješ ako účtovníčka vo firme V? Toľko sme do Teba investovali.*“ Je to pravda, ale meno firmy nemôžem napísať, lebo to by už bola platená reklama. Pracujem teda ako účtovníčka v istej úspešnej firme a s mojou kolegyňou, priateľkou a sestrou v Kristu Jankou, sme si za tie roky vypestovali svoj-skú formu komunikácie, ktorej rozumieme najlepšie len my dve. Keďže pracujeme s číslami, báječne sa ujala fráza: „*A je ten výsledok správny?*“ S obľubou ju však používame aj v najkrkolomnejších súvislostiach, aby sme sa pobavili. Kedysi som študovala aj exaktné vedy, ako sú matematika a fyzika. Oblasti ľudského poznania, v ktorých si sústavne musíme klásť otázku správnosti nielen konkrétneho výpočtu, ale aj celého myšlienkového postupu a práve toto je najzložitejšie. Rozmýšľam správne? Dôjdem k správne výsledku?

Nedávno som opäť čítala chronicky známy odsek o Marte a Márii v evanjeliu podľa Lukáša 10, 38–42. Ten príbeh, v ktorom Mária počúvajúc sedí pri Ježišových nohách a Marta obsluhuje. Možno medzi mužmi to nie je až taký frekventovaný text, veď to sú také rýdzo ženské záležitosti, ešte aj spôsob, akým Marta vyhocuje celú situáciu a zaťahuje do nej Ježiša. Typická žena. „*Pane, nedbáš, že ma sestra nechá samú obsluhovať? Povedz jej, aby mi pomohla!*“ Ten výkričník tam super pasuje, úplne si viem predstaviť to pnutie. Samozrejme, že ju Ježiš brilantne uzemnil a nastal pokoj. Ženy v tejto súvislosti zvyknú uvažovať, či sú domáce práce dostatočne duchovné, či sa treba až tak venovať starostlivosti o hostí, veď od hladu sa hneď nezomiera a podobne. Ale je ten výsledok správny?

Riešenie zložených zlomkov s algebraickými výrazmi (to sú tie zlomky, ktoré majú viaceré zlomkové čiary a okrem čísel je tam aj kopa písmen a iných čudných znakov) vyžaduje zjednodušiť celú sústavu na čo najmenší a najjednoduchší výraz, aby sa vynoril výsledok, ako socha z hrubého kameňa. Jednoducho povedané, osekáť, čo sa dá. Môžete zvoliť rôzne cesty a spôsoby a ak postupujete správne, vždy sa dopracujete k rovnakému výsledku. Rozmýšľala som teda nad Martou s Máriou a „osekávala“.

Je zrejmé, že evanjeliové texty nemožno vnímať iba z pohľadu historického záznamu udalostí, ktoré sa stali za čias Ježiša Krista. Je to správa aj pre nás, do nášho života, naprosto aktuálna. Okrem niektorých presne špecifikovaných ustanovení je Božie slovo platné rovnako pre ženy ako pre mužov. Ježiš nikdy nerobil sudcu medzi ľuďmi a neriešil ich žabomyšie spory. Môžeme si byť istí, že na pozadí tohto konkrétneho príbehu sa rieši niečo veľmi dôležité pre náš život a určite to nie je problematika umytého riadu. Keď teda vypustím všetko, čo vypustiť môžem, zostáva mi len Ježiš a dve bytosti. Jedna počúva a druhá rozkazuje. Až ma prešiel mráz, keď som si to uvedomila. Aj ja smiem byť v Božej blízkosti a komunikovať s ním. Počúvam, alebo rozkazujem? Aká je moja modlitba? Aké je moje vnímanie a interpretácia všetkého, čo sa deje v mojom živote? Počúvam, alebo rozkazujem? Boh neprichádza vo víchrici, jeho hlas je ako vánok, tichý a jemný.

Ježiš Martu nekritizoval, ani jej nič nevyčítal, ani neporovnával, kým Marta nevyštartovala do útoku: „*Pane, nedbáš? Povedz jej!*“ Aké je to len blízke človeku napomínať a inštruovať hoc aj Pána Boha. No Ježiš naprosto pokojne odpovedá: „*... staráš a znepokojuješ sa o mnohé veci a potrebné je len jedno.*“ Áno, potrebné je len jedno, načúvať. Načúvať, keď je mi ťažko, keď sa veci okolo mňa rúcajú, aj keď sa mám dobre a je mi sveta žiť. Nieкто je na načúvanie možno lepšie disponovaný, ale my cholerici s tým stále zápasíme. Máme milión plánov a milión riešení a niekedy som taká úžasná, že dávam Pánu Bohu na výber, nie som predsa suchár, ako vtedy, keď som mala zavárať uhorky a chcelo sa mi spať.

Ležím si tak v obývačke na gauči a zápasím s lenivosťou, i pozdvihnem svoj hlas a prihovorím sa k Bohu: „*Drahý Bože, rada by som si pospala, ale len tak hodinku, keby si ma potom zobudil.*“ Hodina je dosť, to nie veľmi duchovné, nesmiem byť lenivá. „*Úplne mi stačí pol hodina, Pane.*“ Sebakriticky uznávam, že to vôbec nie je duchovné, nuž finalizujem svoju modlitbu a uvádzam ju do dokonalosti: „*Pane, nechcem Ti vnucovať svoje riešenia, zobud' ma, kedy Ty uznáš za vhodné.*“ V tej chvíli priletela osa a pichla svoje dobre nabrúsené žihadlo do mojej nohy. Ubezpečujem Vás, že som si neľahla, ale zopár dní ani poriadne nesadla. Nuž, zostáva si len odpovedať na otázku: A je ten výsledok správny?

TATIANA
MÁHRIKOVÁ
(Cirkev bratská,
Žilina)

PÍŠETE, REAGUJETE, DISKUTUJETE

WWW.MESACNIKDIALOG.SK

AD: DIALÓG

V prvom rade vyjadrujem vďaka Pánu Bohu za každú dušu, ktorá spozná v Pánovi Ježišovi svojho Spasiteľa a Záchrancu, a ktorá sa v ňom môže radowať a plesať.

Priznávam sa, že nie vždy som rozumela Božím cestám, ktorými ma v mojom živote viedol. A možno, alebo aj určite, nie vždy bola pri mne viditeľná radosť. Ale smelo môžem vyznať, že slovo, ktoré mi na tejto ceste Pán Boh podával, bolo vždy jasné a zrozumiteľné. A bolo to práve ono, Jeho slovo, ktoré mi dodávalo novú silu ísť ďalej a aj novú radosť. Nesmierne som vďačná za slová Pána Ježiša, ktorý sa vždy vyjadroval jednoducho, jasne a zrozumiteľne. Tak, že Jeho slovu porozumel aj obyčajný nevzdelaný človek.

Priznávam aj to, že ani umeniu veľmi nerozumiem. Ale čo je hodnotné, to rozoznám a aj si cením. No pri čítaní vianočného dialógu, pri niektorých príspevkoch, sa ma zmocňovali pochybnosti, či netrpím už nejakou „stareckou demenciou“. Čo nám tým chceli niektorí autori povedať? Vôbec neviem.

Až ma zahrialo pri srdci, keď som zistila, že nie som celkom sama. Keď som si prečítala reakciu Ivana Markuša, ktorý to vnímal podobne ako ja. Je mi tak trochu ľúto. Aj keď viem, že to naši mladí nemajú ľahké. Ale my sme to tiež nemali ľahšie. Ba dovoľm si povedať, že o niečo ťažšie. A radovali sme sa zo života. Kladiem si vážne otázku: „*Čo zanedbávame my starší, v čom nie sme dobrým príkladom pre mladých?*“ Na záver chcem vyjadriť ešte jednu prosbu. A týka sa to aj niektorých kazateľov. Aby si nemysleli, že čím viac cudzích slov použijú vo svojej kázni, tým bude hodnotnejšia. Naopak, tým menej ľudí jej porozumie. A môže sa stať, že sa celkom

minie účinku. Aj v Dialógu sa veľmi často stretávame s rôznymi cudzími výrazmi, ktoré vôbec nechápem. Len tak na okraj: Čo to je „*náboženský establišment*“? Veď pomaly, aby som čítala Dialóg so Slovníkom cudzích slov. Osobne som veľmi vďačná Pánu Bohu za nášho brata kazateľa. On takmer nepoužíva cudzie výrazy. A keď aj nejaký použije, tak ho hneď vysvetlí, aby sme všetci vedeli a rozumeli, čo to znamená. A jeho kázne sú skutočne hlboké, jasné a všetkým zrozumiteľné. Ďakujem za porozumenie a nech milosť Božia je so všetkými nami.

Marta Petričová, Mokroluh

AD: INTERUPCIE A ANTIKONCEPCIA. ČO MA IRITUJE...

Môj dobrý priateľ, ktorý študuje etiku na jednej z najprestížnejších škôl na svete, mi raz povedal: „*Keby sa cirkev zastávala už narodených aspoň tak ako kričí po právach ešte nenarodených, tak by bolo všetko v poriadku.*“ Táto nerovnováha irituje nielen mňa, no pravdepodobne aj väčšinu našich neveriacich spoluobčanov. Nemôžem úplne súhlasiť s Jozefom Kerekrétym, ktorý píše (AD: Interrupcie – Vražda alebo právo? Dialóg 1/2010), že „*cirkev odporom voči potratu vyjadruje svoju ochotu podporovať každého, kto na seba berie rodičovskú zodpovednosť*“. Moja otázka je, ako vyjadruje cirkev túto podporu? Na jeseň minulého roku som písal seminárnu prácu o interrupciách. Možno sa mýlim, no našiel som jediný projekt (*Zachráňme životy, www.zachranme-zivoty.sk*), ktorý sa zameriava práve na podporu tých matiek/rodičov, ktorí sa rozhodli bojovať a na potrat neísť. V celom slovenskom protestantskom spektre o ničom podobnom neviem.

Je správne mať úctu k životu. Keď sa však pozrieme do vlastného (cirkevného) hniezda, ako pomáhame tým hrdinkám, ktoré sa rozhodnú nebrať abortívnu antikoncepciu a neísť na potrat napriek ťaživej sociálnej či ekonomickej situácii? Nie je pravdou to, že ak už sa dieťa v takýchto rodinách narodí, zo strany cirkvi je pomoc takmer nulová? Česť výnimkám, (jednotlivcom či spoločnostvám), ktorých sa tieto slová netýkajú.

Milan Mitana, Svätý Jur

AD: EVOLÚCIA A STVORENIE, DIALÓG 8–9/2009:

Po prvé: Chcem týmto reagovať na pisateľa listu, ktorý tak elegantne izoloval vedu od viery. Tvrdí, že otázkou vedy je „*Ako vznikol svet, ako funguje svet?*“ Teológia sa pýta: „*Prečo vznikol svet, aký má zmysel?*“ Nasledujúci príbeh ilustruje ako veda priamo ovplyvňuje teológiu: Nedávno som počul prednášku neurológa-vedca (kresťana), ktorý tvrdil, že vedci dokázali, že človek nemá dušu. To čo nazývame „*dušou*“ je jednoducho konečným súčtom konfigurácie neurónov v hlave človeka, nič viac. Neexistuje nijaká oddelená duša, a to sa teraz dokázalo aj vedecky. A to nie je všetko. Vedci začali re-interpretovať Bibliu, aby ukázali, že Biblia v skutočnosti nikdy nehovorila o nesmrteľnej a nehmotnej duši človeka, ktorá by sa odlišovala od jeho materiálneho tela. Tento vedec tvrdil, že je znovuzrodený, tak som sa ho opýtal, ako by mohol znovuzrodenie vysvetliť a ako by Boh takú vec mohol uskutočniť, ak by človek nemal nehmotnú dušu/ducha. Zmenil by Boh iba konfiguráciu atómov v ľudskom mozgu, a bolo by? Samozrejme mi neodpovedal; napriek tomu jeho viera v objavy materialistických vedcov je tak

veľká, že skôr by odhodil základnú kresťanskú doktrínu, ako by mal spochybniť teórie jeho akademických kolegov.

Uvediem iný príklad. Materialistickí vedci tvrdia, že iba slepá náhoda a čas je všetkým, čomu vďačíme za našu existenciu. Ďalším logickým krokom je potom otázka, či existuje nejaký Boh, a keď nejaký Boh existuje, aká by mala byť naša zodpovednosť voči nemu, keď nás nestvoril? Takéto vedecké tvrdenia vyvolávajú teologické otázky.

Aký charakter by mal Boh, ktorý použil metódu stvorenia „prežitia silnejšieho“ a následne by človeka súdil za to, že žije podľa sebeckých princípov na základe ktorých ho utvoril? Evolúcia nepozná nijaký „pád“ ani stvorenie trpiace pod kliatbou hriechu. Stvorenie je skôr zdokonaľované skrze svoje sebecké želania. Myslím si, že je dostatočne jasné, že ak by sme našu morálku zakladali na princípoch evolúcie, museli by sme odmietnuť morálne učenie Ježiša. Ak svet vznikol slepým procesom času a náhody – ako tvrdia materialistickí vedci – potom naša existencia je len náhodou a my nemáme žiadny konečný zmysel života – nikoho, komu by sme sa mali definitívne zodpovedať. Sme sami sebe pánmi, preto jedzme a pime, lebo zajtra zomrieme. Na druhej strane, ak milujúci Boh stvoril všetko, máme zmysel, ktorý nás presahuje, a to predovšetkým milovať Boha a tešiť sa s Ním vo večnosti. Preto sa odpoveď na otázku „Prečo vznikol svet?“ nedá oddeliť od odpovede súvisiacej s otázkou: „Ako vznikol svet?“

Po druhé: Autor píše, že „*Biblia nie je encyklopédiou všetkého*“. Tento argument sa často využíva na zneuctenie presnosti, a tak aj autority Biblie vo svete vedy a histórie. Je však tiež chybný. Samozrejme, Biblia nie je encyklopédiou – kto kedy povedal, že je? Ale skutočnosť, že Biblia nie je encyklopédia, neznamená, že je plná nepravdivých mýtov. Neznamená ani to, že neobsahuje tvrdenia, ktoré majú vedecký význam. Biblia nie je encyklopédiou, ale tí, ktorí majú vysokú mienku o Písme súhlasia, že Biblia je pravdivá vo

všetkom, čo hovorí. Navyše, mali by sme byť vďační, že Biblia nie je ani encyklopédia ani vedecká učebnica. Encyklopédie a učebnice prestávajú byť aktuálne, aj vedecké teórie spred desaťročí musia byť revidované, alebo nahradené. Naproti tomu Biblia sa nikdy nemení a ani sa nemusí. No aj napriek tomu v Biblii nájdeme tvrdenia, ktoré majú konečnú vedeckú platnosť. Napríklad: Biblia v knihe Genezis hovorí, že Boh zničil celú Zem potopou. Toto tvrdenie má hlboký, vedecký význam, pretože, ak je to pravda – a ja verím, že je – potom vrstvy obsahujúce skameneliny v geologickom stĺpci jednoducho a elegantne o tejto skutočnosti svedčia. Všetko sa uložilo relatívne v krátkom čase počas potopy a nie v priebehu miliónov rokov. Napriek všetkému, Biblia nás vyčerpávajúco neinformuje o potope, pretože nie je vedeckou monografiou. My by sme však mali akceptovať fakt, že Biblia informuje čitateľov presne a spoľahlivo. To sa deje vtedy, ak veríme, že Biblia bola Bohom inšpirovaná.

Po tretie: Reagujem na tvrdenie: „*Ak sa pozrieme na iné mytologické opisy vzniku sveta...*“. Posledné, čo by mal kresťan urobiť, je označiť prvú knihu Biblie za „mytologický opis počiatku sveta“. Správa o stvorení v Genezis je jednoduchá a zrozumiteľná, áno. Treba položiť otázku: „*Je to pravda?*“ Všetky mytológie primitívnych ľudí sú nepravdivé príbehy, ktorými chceli vysvetliť javy, ktorým nerozumeli. Nevie, či by autor listu chcel prvú kapitolu knihy Genezis zaradiť do tej istej kategórie. Mali by sme v takom prípade veriť, že keď Duch Boží inšpiroval príbeh v Genezis, tiež sa snažil vysvetliť niečo, čomu sám nerozumel? Veríme vôbec, že tento príbeh je inšpirovaný Božím slovom, alebo je to iba príbeh, vyrozprávaný starovekými židmi okolo ohňa? Nie je to exegéza (kritický rozbor) textu, ktorá vedie teológov k porovnaniu Gn 1–3 s mytológiou? Do polovice 19. storočia veľká väčšina kresťanských teológov a vedcov nepochybovala o historickej správe v Genezis. Navyše, v prvom rade teológovia prvého storočia, apoštolovia a Ježiš Kristus sám, nerobili nič iné,

len potvrdzovali históriu udalostí z Genezis. Iba s príchodom evolučnej teórie začali všetko prehodnocovať.

Možno pridáte poznámku – „*to je medza, ktorú som ochotný pripustiť, všetko ostatné v Biblii je historická pravda*“. Nie je také jednoduché. Keď raz spochybíte autoritu Biblie, je ťažké sa zastaviť. Hovoríte, že správa o stvorení je mýtus, lebo materialistickí vedci nesúhlasia s opisom pôvodu vzniku sveta v Písme. Otázkou je, kde nakreslíme hraničnú čiaru? Zrejme nie pri Noachovi a potope, lebo súčasní vedci sa pri tejto myšlienke usmievajú. Čo potom iné zázraky? V materialistickom svetonázore niet miesta pre zázraky. Pokladajú sa za nevedecké z hľadiska materialistickej prírodnej vedy. Možno niekto bude argumentovať, že veriť v zázraky Biblie nie je podstatné pre kresťanskú vieru. Ale, nepoškvrnené počatie a zmŕtvychvstanie Krista – základy pre našu vieru – sú zázrakmi. Nikto z nás sa nepokúša vedecky dokazovať tieto udalosti, skôr akceptujeme ich pravdivosť na základe výpovedí očitých svedkov z evanjelií a potvrdení týchto právd v ostatných častiach Novej Zmluvy. Toto nerobí našu vieru iracionálnou, aj keď materialistickí vedci pokladajú našu vieru v spomínaných udalostiach za nevedeckú. A tak sa ocitáme na šmykľavej ploche: ak správou v Genezis pokladáme za hromadu nevedeckej mytológie, následne z toho vyplýva, že aj zvest' evanjelia je mýtom. My vieme, že nie je.

Fakt, že veľká väčšina vedcov odmieta historické udalosti v Genezis, nie je dôvodom na to, aby sa kresťanskí teológovia pripojili k väčšine a znižovali tak inšpirované Božie slovo na úroveň mýtov. Nemôžeme to ani ignorovať. Je to skôr výzva pre štúdium tejto problematiky do hĺbky a porovnávanie týchto poznatkov s objavmi vedy – rovnako máme zväžiť aj závery menšiny vedcov, ktorí potvrdzujú, že Boh naozaj stvoril náš svet spôsobom, ako to opisuje Písmo. Pravda sa neurčuje hlasom väčšiny.

**Pierre van Vuuren,
misionár CB v Hlinnom**

SLOBODNÝ AJ VO VÄZENÍ

ANTON SRHOLEC, Dr.h.c., katolícky kňaz

V roku 1951 sa pokúsil ilegálne prekročiť hranice za účelom študovať teológiu. Za tento trestný čin bol odsúdený na 12 rokov väzenia. Vo väzení strávil 10 rokov. Prevažnú časť svojho trestu odpykal v uránových baniach v Jáchymovských koncentračných táboroch. Po návrate z väzenia bol ešte 10 rokov robotníkom. V roku 1969 dostal povolenie ísť na tri mesiace do Talianska. Pobyt si predĺžil na jeden rok, dokončil teologické štúdiá a Pápež Pavol VI. ho 17. 5. 1970 v Ríme vysvätil za kňaza. Pôsobil ako kostolník s povolením vypomáhať v kňazských prácach v Blumentáli v Bratislave. Hlavný dôraz kládol na pastoračnú prácu, osobitne na kultúru slova a na prácu s mládežou. Štátna bezpečnosť, ktorá ho neustále sledovala, mu odobrala súhlas pre Bratislavu a biskup ho s ich vedomím poslal za správcu farnosti v Perneku. Tu napísal prvú dvojdielnu zbierku kázni „Slová pre veriacich i neveriacich“, ktorá sa rozmnožovala technikou kópií na písacom stroji. Počas dôchodku je činný v Slovenskom Helsinskom výbore pre práva menších v slovenskej sekcii Spoločnosti pre Vedu a Umenie, je činný v Konfederácii Politických Väzňov a v iných spoločenských a sociálnych organizáciách. Od roku 1992 sa venuje bezdomovcom, pre ktorých zriadil domov v Podunajských Biskupiciach. Rozprával sa s ním BOHUSLAV PIATKO.

Pán Srholec, my sme sa zoznámili, keď som s fotografom K. Kállayom vydal knihu SLOVÁCI, umelecký fotodokument rôznych ľudí – Slovákov z povojnového obdobia. Medzi nimi boli aj ideológ komunistickej normalizácie Vasil' Biľak, či šéf ŠTB generál Lorenz, ale aj množstvo odporcov totalitného režimu, či emigranti. Kniha vyvolala dosť búrlivú verejnú diskusiu, pretože niektorí z nich protestovali, že keby boli vedeli, že tam budú zaradení aj predstavitelia totality, nikdy by nedovolili, aby tam boli aj oni. Vtedy som sa vás pýtal, či to prekáža aj vám. Odpovedali ste, že nie. Prečo vám neprekážalo, že ste v jednej knihe so svojimi prenasledovateľmi a väzňami?

Dejiny Slovenska, Európy, dejiny cirkvi, dejiny nášho rodu, to nie sú len dejiny anjelských bytostí. Aj do našich národných dejín patria ľudia, čo ich robili poctivo, ale aj tí, čo ich robili celkom inakšie. Aj predstavitelia komunistov, ktorí boli v knižke *Slováci* sa snažili na Slovensku niečo

spraviť v duchu svojej ideológie. Robili to násilím. Komunizmus bol kapitalizmus naruby, ktorý chcel, aby nakoniec bol všeobecný blahobyť, aby sme sa mali všetci dobre. Ale to bola utópia. Keďže to bolo nereálne, nastúpila diktatúra. Boli ľudia, ktorí tento diktát neprijali. Do dejín však patria jedni, aj druhí. Veď ich tvorili. Keby ste tam chceli mať anjelské bytosti, tak by ste tú knihu nikdy nespravili.

Toto číslo vyjde okolo Veľkej noci. Tá je aj o veľkom utrpení Pána Ježiša. Vy ste si svoje v komunistických žalároch vytrpeli a predsa ich beriete „na milosť“.

Ja si veľmi na utrpenie nespomínam, nepestujem si ho. Ježiš hovorí, že keď žena rodí, tak trpí, ale hneď ako sa narodí dieťa, zabudne na bolesť. Ježiš, ani prví kresťania nelamentovali. Nepreklínali tých, čo im robili zle, naopak. Ježiš hovorí, aby sme sa modlili za tých, čo nám robia zle, čo nás prenasledujú. Veď oni len inak vidia svet, ako my. Exupéry napísal: „Môj nepriateľ je môj tajný priateľ, lebo aj on chce budovať“, len to vidí

z druhej strany.“ Ja nerozprávam o nepriateľoch, ale o opozícii. Keď hráme hokej s Čechmi, nemáme proti sebe nepriateľov, ale protihráčov. Keby nebol silný protihráč, nie je pekný hokej. To platí aj v Božom pláne: Sú doň zakomponovaní ľudia, čo sú na druhej strane, aby nám svojim konaním pomáhali, často v bolesti, prežiť správny život s Bohom. Ale vždy príde čas, keď pochopia, že konali v mene márnosti. Takže na nepriateľov sa nemusíme pozerat' tak, že oni sú zlo a my dobro. To nie sú nepriatelia, len vidia veci inakšie, majú iné priority. Sú pre nás výzvou, aby sme zápas dobre odohrali. A keď sa to podarí, prinesie to osoh celej spoločnosti. Povedané športovou rečou, môže to byť pekný hokej s našim víťazným koncom. Iste, že aj my trápime ich.

Povedali ste, že na utrpenie nerád spomínate. Sú však aj takí, čo minulé utrpenie využili vo svoj prospech. Vás to posunulo kamsi inde, ako je v živote bežné...

Hej, sú ľudia, ktorí v živote veľa obetujú, veľa riskujú a keď príde čas,

tak predložia účet. Po celý život som sa snažil angažovať v mene človeka. Nespomínam si, že by som dakedy sníval o tom, že budem mať v živote nejakú funkciu. To je moja cesta a neľutujem, že ňou kráčam. Mám pocit, že som bližšie k Ježišovmu odkazu. Všetci chceme byť úspešní, ale Ježiš chcel, aby sme svoj úspech dali do služieb chudobných, postihnutých a trpiacich, nechcel, aby nás prerástlo naše ja. Chcel, aby sme prebytky dali tým, čo dostali menej. Nemám na mysli službu za každú cenu, aj v môj vlastný neprospech. Ide o akési pretavenie toho, čoho ja mám dostatok na službu ľuďom a národu. To má svoj zmysel. Neľutujem, že som svoje prenasledovanie nepredal. Ja som si predsa ponechal svoju slobodu. Tá bola centrálnou témou všetkých ľudí v dobe neslobody a ja cítim povinnosť pomáhať tým, ktorí sú aj dnes znevýhodnení. Je to zápas, nie o to nereálne, aby sa všetci ľudia mali dobre, ale o to, aby všetci ľudia mohli dôstojne prežiť svoj ľudský príbeh na tejto zemi, v tejto krajine. A tento zápas sa neskončil a asi sa ani nikdy neskočí. Je to asi môj údel, dar, alebo poslanie zápasit' o to, aby chudobných ubúdalo.

Pokiaľ viem, tak stále bola vo vás túžba slúžiť ľuďom aj slovom, zvestovať evanjelium. Keby ste po tom netúžili, nechceli by ste sa stať kňazom. No neslúžili ste, lebo vám to nedovolili ani po tom, ako ste boli v Ríme vysvätený za kňaza. Ani to ste necítili ako krivdu?

Ja si myslím, že to najdôležitejšie, čo ľudia môžu robiť v odovzdávaní Ježišovho posolstva, sa neodohráva v kostoloch a zboroch, ani na kazateľniciach. To najdôležitejšie sa deje v detských izbách, medzi štyrmi očami, a to nie slovami, ale svedectvom života. Treba žiť viditeľný život, ktorí vidia v prvom rade deti, naši partneri, naše okolie. Kresťan nemusí byť kňazom, aby urobil veľá dobrého. Dôležitejšie, než naše reči, sú naše skutky. Tragédiou tejto doby je, že rodiny, národy sa zastavili v duchovnom rozvoji a my sme s tým

spokojní. Evanjelium sa šíri kultúrou života, vzťahom k Ježišovi, k dobru, pravde a spravodlivosti. Toto všetko chýba dnešnému svetu, hoci na tomto poli možno začať orať okamžite a 24 hodín denne. Evanjelium je liečivé. Evanjelium je zápas o to, aby sme svoje dni pod týmto slnkom, na tejto zemi a v tomto jedinečnom, neopakovateľnom čase a zraniteľnom tele prežili čo najharmonickejšie, s čo najväčšou radosťou. To je tá radostná zvesť. Na to, aby človek bol šťastný nemusí byť bohatý a nemusí byť ani kňazom. No faktom zostáva, že kňazi predsa len majú, lepšie povedané, mali akési privilegované miesto v živote. Mali v živote ľudí váhu, autoritu, postavenie akýchsi duchovných vodcov, mali veľkú moc nad ľuďmi. Mám pocit, že naša generácia kňazov a kazateľov sú poslední dediči tejto kultúry a sú smutní z toho, že toto postavenie strácajú. Václav Havel to v politike nazval „blbou náladou“. My to pociťujeme ako úpadok záujmu o kňazské a kazateľské povolanie. Ale ja v tomto zmysle nie som smutný. Asi ma Boh postavil na správne miesto – nemám autoritu z moci úradnej, mám autoritu, ktorú Boh dáva každému človeku, ktorý sa snaží svoj priestor a čas naplniť plodmi svojich schopností, talentu a nadania v prospech človeka. Ak ste teda mali na mysli to, či mi nechýba vykonávanie kňazskej služby v nejakom zbere, musím povedať – nechýba. Som slobodným kňazom.

Na prvý pohľad by človek o vás nepovedal, že ste prežili 10 rokov v komunistickom úranovom koncentráku. Nechcem sa vráť vo vašich spomienkach na utrpenie, ale myslím si, že nemožno o tom ani mlčať. Jáchymov mnohí neprežili. Vy áno. Ako sa dá prežiť 10 rokov v uránových baniach?

Ja som zdedil vieru v dobro a Božiu pomoc. A nevzdal som sa jej po celý život. Tam som sa modlil. A nie sám. Záznaky sa dejú aj v súčasnej dobe.

Nevolali ste: Kde si, Pane Bože, prečo si to dopustil...? Prečo si ma opustil..?

Ani nie. Všetko sa dá prežiť. Človek prežije hlad, chlad, zimu i špinu, drinu a ďalšie hrôzy, keď vie, že niekde ako keby to započítali. A dnes už ani s tým nerátam. Odmenu som už dostal, žijem. Máte pravdu, treba o tom rozprávať – za tých druhých, čo neprežili.. Ktorí zahynuli tam, alebo prišli domov a zomreli doma. Ale aj pre tých, čo prídu po nás, aby nezabudli. To utrpenie nesmie ostať zabudnuté. Musí sa to pripomínať ako slávna doba, keď ľudia boli ochotní nastúpiť na barikády bez nádeje na víťazstvo. Riskovali životy za pravdu, spravodlivosť. Bola to čierno-biela doba, komunisti boli naozaj tupí, topili svet v krvi, najskôr v revolúcii a po nej v občianskej vojne v Rusku, a ešte ani nevyschla krv vojny, už bažili po ďalšej krvi. My sme im padli do rany, lebo sme boli iní. Riešili to násilím. Inak nevedeli. A čo nám pomohlo prežiť? Protikomunistický odboj na Slovensku bol inšpirovaný vierou v Boha. Tá nás vo väzení takmer všetkých spájala. Väznice boli ako veľké kláštory. Sami si vyrobili paradox – rušili kláštory a ľudí z nich nahnali do väzníc, kde pokračovali v kláštornom živote – modlili sa a postili. A tam bol skutočný pôst. Tam sa o pôste nerozprávalo, tam sa postilo 365 dní do roka. Tam sa o ponížovaní človeka nerozprávalo, tam bol človek ponížovaný 365 dní do roka najnepredstaviteľnejšími spôsobmi. Keď týmto človek prejde a prežije, tak sa úplne zmení svet hodnôt. V ustavičnom zápase o prežitie sa človek prepracuje k akémusi vyššiemu stupňu poznania a to, za čím sa ľudia ženú, kariéra, úspech, bohatstvo sa stanú úplne bezvýznamnými. Do hrobu si z toho nič nezoberieme. Viera bola jediné, o čo sa dalo oprieť. Ako inak by sa dal prežiť mnohonásobný 16-hodinový pobyt na samotke, keď nemáte nič, ani len kúsok popísaného papiera na skrátenie chvíle, ak nie s modlitbou. Inak by človek zošalel. Tam som si pripomínal to, čo som naspamäť vedel z detstva – biblické príbehy, spomienky na sviatky a s nimi spojené texty a meditácie. Jedno ma však mrzí. Vtedy som, ako mladý človek bol nepoučený, nevedel som to poriadne využiť. ▶

Dnes by som celkom rád ešte nastúpil do samoty s väzenským režimom, kde by ma 16 hodín nerušil nijaký telefón, kam by sa nedostala nijaká informácia zvonku, kde by človek bol len sám sebou a videl ľudský život v úplnej nahote a podstate...

To by bola asi trochu iná poloha...?

To iste. Tam sa človek naozaj venoval len tomu, aby prežil. Keby nás to bol dakto naučil, asi by sme dokázali prechádzať múrmi väznice na návštevy. Kto vie, čo všetko je ešte ukryté v tejto našej schránke. My sme sa opierali o tradície kresťanstva a strážili sme si ich ako vzácnu perlu, ale nerozvíjali sme ich. Odmenu sme čakali v nebi. Nemali sme učiteľov. A dodnes na to doplácame. V kresťanstve je veľa tradícií, veľa kultúry, ale málo skutočnej mystiky, toho, čo sa objaví, až keď sa človek dotkne svojej podstaty. To je to Božie v živote. Boh je ozaj ten, ktorý naplní srdce človeka a prenikne všade. Aspoň ja som to tak prežíval na samotke, kde som bol len ja a Boh. Dnes vidím, že to boli len také diletantské pokusy o mystiku, bez učiteľov. No jedno mi zostalo – človek znesie naozaj veľa, keď má srdce naplnené láskou.

Nikdy ste o svojej ceste neza-pochybovali?

Nie. Pochybuje sa, keď je človek bohatý a slávny, keď má veľa šancí a nevie, ktorej sa chopiť. Tam človek skôr stratí vieru. Ale keď je človek v priamom ohrození života, viera má úplne iné rozmery. Je ako vzduch, bez ktorého sa nedá dýchať, ako voda, bez ktorej sa nedá žiť. Tam sa nedá žiť bez Boha. Aspoň ja som to tak cítil. Boli tam, samozrejme, aj ľudia, ktorí neverili v Boha a prežili. Ale to, čo sme prežívali my, veriaci, keď sme sa dvaja-traja dakde zišli, to bolo čosi nad ľudské pochopenie. To neboli len modlitby, tam vznikli hlboké vzťahy, dôvera v Boha a dôvera v človeka – priateľa vo viere. To bola veľmi dôležitá vzpruha na prežitie. Lebo tam sme neboli len my, prenasledovaní pre vieru, alebo pre politické názory. Tam bola aj ľudská žumpa, vyvrheli spoločnosti

a žiť s nimi, to bolo hrozné. Často horšie ako samotka. Spoločenstvo ľudí vo viere bolo aj ochranou pred touto skutočnou spodinou, keď sme sa navzájom dokázali podržať, keď sme mali kamaráta, na ktorého sa dalo spoľahnúť.

Prežili ste a dostali ste sa na slobodu. Počas socialistického pokusu o demokraciu a slobodnejší svet v roku 1968 ste sa nechali vysvätiť v Ríme za kňaza...

Po návrate z Jáchymova som bol robotníkom a stále ma sledovali. Ako katolícky teologický učen som mal nevýhodu, že pokiaľ som sa neoženil, bol som stále podozrivý, že som sa nevzdal kňazského sna. Až v 68. roku som išiel do zahraničia a aj po okupácii som bol v Taliansku a práve v tomto roku v máji bude 40 rokov, čo som sa dal vysvätiť za kňaza. Bolo to iba náhodou, že ma vysvätil pápež, ale náhody sú tiež Božie cesty. V tom čase som mal možnosť ostať v zahraničí. Množstvo ľudí vtedy emigrovalo...

...vy ste prečo neostali?

Môj národ bol tu...

Ale v tom národe vás prenasledovali a na 10 rokov zavreli do väzenia...

Aj vtedy to bola voľba medzi životom, ktorý bol môj a možnosťou robiť kariéru. Veď som tu 40 rokov žil, vo mne bola reč tohto národa, jeho kultúra. Jeden môj príbuzný kňaz mi povedal: Ty máš šťastie, teba v kňazskom seminári nepokazili. Áno, nebol som zaťažený balastom seminára, ale žil som život obyčajných ľudí a mojou snahou bolo prispieť k pozdvihnutiu týchto ľudí. Ale nemohli sme odísť všetci. Najväčšia časť ľudí tu musela ostať. Tým bolo treba otvárať oči. Ukazovať im, že ich práca, to čo robia, o čo sa poctivo snažia, je ich vlastná, aj keď neľahká cesta. To je to Božie v živote. Ide o premenu normálneho, ľudského na vyššiu kvalitu nášho života. My sme pre nepokrstených, alebo neveriacich svedkami toho, že sa dá žiť inakšie, ako žijú oni, že sú iné hodnoty, ako vyznávajú oni. Veď aj tí, čo nežili

s Bohom si tu veľa pretrpeli. Prišli o všetko, žili v neslobode. Počas tých 4 desaťročí komunizmu boli majetkovo aj duchovne žobráci. A niekto musel stáť pri nich. Myslím si, že to je tá pravá kresťanská láska, že človek neopustí ľudí v nešťastí. Často ma oni podržali a obohacovali.

Vrátili ste sa na okupované Slovensko a zamerali ste sa na prácu medzi mladými. Prečo?

K tejto práci som sa dostal ako slepý kura k zrnú. V podstate som bol inšpirovaný saleziánmi, kde som vyrástol, a ktorí sa špecializujú na mládež. Venovali sa práci medzi chudobnou mládežou. K tomu som bol od mladosti vedený. V dostatočnej miere mi to bolo dopriate aj vo väzení, kde bolo mnoho mladých, pretože najviac zlodejov, kasárov, bolo medzi mladými. Keď som s nimi hovoril, zistil som, že to s nimi nie je až také zlé, ako ich posudzovali. To boli svojím spôsobom dobrodružné duše, pomerne plytkí, lebo sami boli okradnutí o poznanie väčšej hĺbky života, väčšinou z rozvrátených rodín. Bola to zaujímavá misia medzi mladými vo väzení. Niektorí nás udávali, iní sa obrátili k Bohu. Ja som to s nimi akosi vedel – rozumel som ich reči a vedel som sa s nimi rozprávať, aj si zažartovať, aj ich pochopiť. Tá mládež mi zostala na celý život. Keď som sa vrátil roku 1970, bol som medzi prestarnutým kňazstvom mladý (40-ročný). Medzi slepými aj jedooký je kráľom. Mladí ma prijímali aj preto, lebo som im nevnucoval teologický balast, ale rozprával som o živote. Dostal som vyjadrovacie prostriedky, ktorým mladí rozumeli. Kresťanstvo som videl inakšie, ako väčšina klasicky školených kňazov, ktorí mali a majú svoje schémy a jedinou ich snahou je vtesnať človeka do vzorca, ktorý sa naučili, nehľadiac na skutočný život. Našiel som s nimi spoločnú reč, skôr ako iní kňazi. **Úlohou kňaza, a to nemusí byť len kňaz, ale každý vychovávateľ je, aby našiel spoločnú reč s tým, s kým komunikuje.** Aby sme sa neminuli len preto, lebo sa pohybuje každý v inej rovine, ale aby sme sa snažili nájsť spoloč-

ného menovateľa pri hľadaní cesty smerom hore.

Asi je to naozaj na nás, hľadať zrozumiteľné prostriedky na šírenie evanjelia, pretože našou povinnosťou je ho šíriť, ale nie je ich povinnosťou ho prijímať...

Je to tak. A mám dojem, že robíme chybu, predovšetkým v katolíckej cirkvi, keď školíme mladých ľudí na to, aby šíрили evanjelium, ale neškolíme ich na to, aby boli citliví

nemali žiadnu mincu, ktorou by ju odkúpili. Táto sloboda je možno aj výsledok obrovského tlaku, pod ktorým sme žili.

Ako slobodný človek ste prežili ťažké časy totality. Dnes žijeme v slobodnom svete. Aspoň navonok. Nie som asi sám, čo si myslí, že slobodu neviem žiť a využiť, akoby sme ju nevedeli stráviť a prehltáme naprázdno...

zápas za slobodu za ukončený. V 89. bol len začiatok, ktorý nám pretiekol pomedzi prsty. Vždy príde po zime jar, po jari leto, potom jeseň a zase zima. Vždy budú bohatí a chudobní, úspešní a menej úspešní a našou úlohou je zmiernovať tieto rozdiely. Učiť ľudí, aby slobodne prežili to, čo im Pán Boh prideliť. Vždy budú ľudia, pre ktorých je zima príliš studená, jar krátka a leto prihorúce, teda budú vždy nespokojní a tým aj nešťastní. My, čo sme prijali život

Ak sme smutní po 20 rokoch slobody, je to aj preto, že sme neboli pripravení slobodne žiť.

v prístupe k ľuďom, neškolíme ich hovoriť jazykom doby, či sociálnej skupiny. Aby vyhládávali témy, ktorými spoločnosť žije a zápasí. Nevedieme tých, čo majú kázať Božie slovo k tomu, aby sa učili viesť dialóg so svetom, s tými, ktorých chceme oslovit'. A mali by sme chcieť oslovit' všetkých, nielen tých, ktorých si vyberieme. Presvedčených. Našu krvnú skupinu. Teológia nemôže strnulo zostať pri tom diamante, ktorý máme stáročiami vybrúsený v klasickej teológii. Mladí ľudia rozumejú len reči, ktorú používajú a riešia len problémy, ktoré ich pália. Zdá sa mi, že sa mi to darilo. Dodnes stretávam ľudí, ktorí spomínajú na Blumentál (katolícky kostol v Bratislave), a ktorých život to aj ovplyvnilo. To bolo tiež zaujímavé obdobie. Keďže som nemohol slúžiť oficiálne ako kňaz, robil som kostolníka, tak ako sa to v socializme často robilo – za jedno som bol platený a iné som robil, tak ja som ako kostolník kázal.

Nebudem sa vás pýtať na vaše pocity z obdobia, keď v 89. prišla sloboda, lebo mám pocit, že vy ste boli slobodný stále...

Asi je to tak. Ja som bol slobodný aj vo väzení. Tú vnútornú slobodu mi nikto nemohol zobrať. Je to sloboda až taká veľká a tak hlboko uložená, že tam nikto nedosiahol. Podstata slobody je v človeku samotnom, v ochote žiť túto slobodu a nechať si na ňu siahnuť. Oni jednoducho

Pred 20 rokmi sme boli naivní a mysleli sme si, že keď padol komunizmus, všetko bude v poriadku, že automaticky bude všetko tak, ako má byť, tak ako sme o tom snívali.. Najpodstatnejšie na revolúcii z 89. je to, že padol totalitný režim a nevytiekla ani kvapka krvi. Na to budú hrdí naši potomkovia aj o tisíc rokov. To je ako zázrak. V skutočnosti sa v nás zmenilo málo. Ostali sme takí, akí sme boli. Pokiaľ ide o nás, kresťanov – ešte aj to kresťanstvo sme si sprivatizovali. Slobodu sme si zamkli do najskrytejšej izbičky nášho života. Nereagujeme na svet okolo nás. Myslí si, že táto kríza, v ktorej sme, je aj výsledkom nesprávneho a chorého chápania kresťanského života. Z katolíckeho prostredia, lebo o tom môžem hovoriť, poznám z minulých storočí akúsi ústrednú tému – spasit' svoju dušu. Ale Ježiš nás učí – zachráňte svet. Ježiš sa neobetoval za seba, ale za ľudí a na svoju dušu ani nemyslel. Ak sme pred 20 rokmi mali dušu ubolenú v dôsledku komunistického tlaku, len sme si vydýchli, nadýchli sa slobody, ale nezobrali sme zodpovednosť za iných. Slobodu sme privítali a prispôbili si ju svojim predstavám. Preto vznikli konflikty, preto sa presadili agresívni, bezohľadní a nesvedomití. Našou neschopnosťou uchopit' slobodu sme im my vytvorili priestor, a dnes sme smutní z toho, čo sa deje a hovoríme, že sa zase cítime ako neslobodní, že sme opäť neslobodní. Preto nie je možné považovať

v Božom prostredí vieme, že čo Boh robí, dobre robí. My, kresťania, by sme mohli byť učiteľmi kultúry života. Ak sme smutní po 20 rokoch slobody, je to aj preto, že sme neboli pripravení slobodne žiť. Aby kompetentní a slobodní ľudia obsadili štruktúry spoločenského a politického života a aby to zodpovedne riadili. Aj ja som smutný, ale môj smútok nie je nepotešiteľný.

Keby ste mali možnosť dnes prehovoriť k ľuďom bez rozdielu denominácií, čo by ste im povedali?

Rozmýšľam o tom, čo by povedal Ježiš, keby ste mu dali túto príležitosť, keby stál pred mikrofónmi a kamerami. Možno by povedal, že sme prežili časy, keď bolo veľmi, veľmi zle, a preto sa nevieme tešiť z toho, čo máme. Pripomenul by opäť, že je lepšie dávať, ako prijímať a že je lepšie byť vďačný ako večne nespokojný. Pripomenul by nám, že život máme len jeden, je požíčaný, ale tá pôžička je z dobrej ruky a máme sa z neho tešiť, lebo náš život, aj keď ohraničený, nekončí tmou, ale svetlom. Ibaže sme slepí a nevidíme to. Sme už slobodní, nemáme sa na čo a na koho vyhovárať, preto na našu nečinnosť nebude ospravedlnenie. Nás kresťanov a cirkvi by asi upozornil na to, aby sme sa nestarali o seba, o majetky, o moc, ale o ľudí, medzi ktorými žijeme. ■

SAMUEL PROROK ALEBO DIEŤA Z ROZVRÁTENEJ RODINY

TIBOR MÁHRİK

Nedávno sa mi dostal do rúk magazín, v ktorom ma upútal nadpis „patchworková rodina“ s podnadpisom – po rozvoje je nás viac. Autorka článku Dr. Lena Morrow (prednáša klinické a pastorálne poradenstvo na Belfast Bible College) v ňom predstavuje rodiny, v ktorých rodičia sú obaja predtým už rozvedení, pričom okrem spoločných detí do novej domácnosti priviedli aj svoje z predchádzajúceho manželstva. Tvrdí, že rozvodom sa rodiny nerozpadli, ale rozrástli. Aby to v nich dobre fungovalo, treba mať veľkú trpezlivosť a krátku pamäť - a najmä – naučiť sa umeniu „patchworku“. Toto anglické slovo znamená zošívateľ viaceré kúsky látky z rôzneho zdroja dohromady tak, aby vznikol nový celok.

Zmiešaná rodina – tragédia pre deti

Odborná zahraničná literatúra tento fenomén nazýva „blended family“ (zmiešaná rodina). Na rozdiel od Slovenska, kde táto vlna len prichádza, má anglosaské prostredie s fenoménom „zošívateľ“ rodín bohaté a treba povedať, že bolestivé skúsenosti. Možno preto, na rozdiel od populisticko-optimistického obrazu zmiešanej rodiny, v danom článku seriózne zahraničné štúdie hovoria o rozklade rodiny ako fenoméne, ktorý ako epidémia likviduje najmä západnú civilizáciu v samotnom jej srdci. Wallerstein a Kelly vo svojej publikácii *Surviving the breakup* (Prežitie rozbitého) navyiac uvádzajú, že „päť rokov po rozvoje viac ako polovica detí nepovažuje novú rodinu za lepšiu ako tú svoju pred rozvodom. Napriek zlyhaniu predrozvodovej rodiny by sa tieto deti radšej vrátili do nej.“

Nie je jedno, v akej rodine dieťa vyrastá, v akom prostredí sa aktívne alebo pasívne nachádza. Vplyv rodiny, zážitkov z detstva na osobnosť človeka ako aj dôležitosť vzoru rodičov pre zvládnutie budúceho rodičovstva dieťaťa sa stali predmetom skúmania mnohých psychológov prinajmenej za posledných 150 rokov. Najmä v povojnových rokoch vznikli rôzne terapeutické školy, zrodili sa koncepty opisujúce rozvoj osobnosti človeka a vplyv rôznych faktorov naň. Výskumy priniesli veľa poznania a porozumenia vnútornému svetu človeka, napriek tomu nám však podstata stále uniká.

Realita proti teórii

Ako to už býva, každá z teórii postihuje len niečo z reality, niektoré sú dokonca vo vzájomnom spore. Typickým príkladom je vnímanie vplyvu zranení z detstva na formovanie dospeléj osobnosti. Niektoré školy v rámci hlbínnej psychológie ho preceňujú, niektoré kognitívne koncepty

zas nedoceňujú. Dr. Lena Morrow na túto adresu poznamenala zo svojej klinickej praxe: „Jedného alkoholika som sa spýtala, prečo sa vydal touto cestou. Odpovedal – „Keby ste poznali môjho otca, pochopili by ste...“ Otec bol totiž alkoholik. Neskôr som sa jedného abstinenta spýtala tú istú otázku. „Keby ste poznali môjho otca, pochopili by ste...“ - odpovedal. Treba dodať – boli to bratia vyrastajúci v tej istej rodine.“

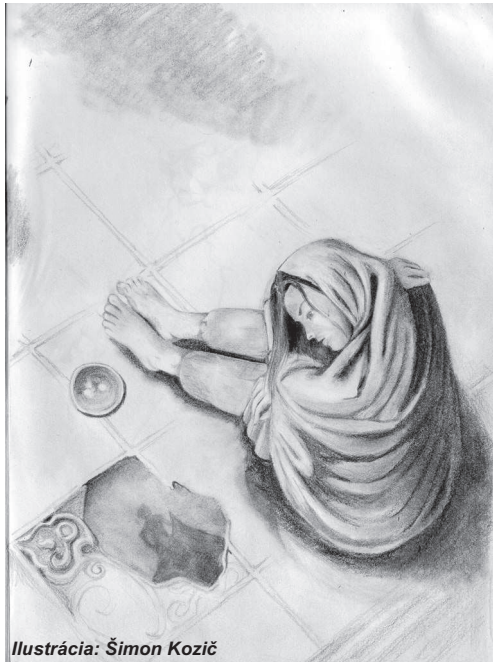
Podstata osobnosti človeka ostáva tajomstvom. Očakáva sa, že z dieťaťa má vyrásť dospelý jedinec, ktorý zvládne výzvy života a zaradí sa do spoločnosti hodnotným spôsobom. Tento zápas prebieha zvyčajne v rodine a je taký starý ako ľudstvo samo. V každej kultúre a historickom kontexte sa môžu meniť jeho podoby, ale niektoré znaky ostávajú rovnaké. Zdá sa, že je to najmä o človekovi, ktorý zápasí o svoje miesto pod slnkom v kontexte vzťahov s inými ľuďmi a najmä sám v sebe.

Rozvrat v rodine

V bohatých dejinách Izraela sa okolo roku 1100 p. n. l. vyníma postava Samuela, ktorý zohral mimoriadne dôležitú úlohu celonárodného i medzinárodného významu v priestore vtedajšieho úrodného polmesiaca. Je považovaný za posledného zo sudcov a stal sa jedným z prvých prorokov. Práve on mal za úlohu inaugurovať prvého kráľa Saula a stihol pomazať aj kráľa Dávida. Pri pozornejšom sledovaní jeho osobného príbehu sa vynárajú pozoruhodné súvislosti s ohľadom na jeho detstvo a dospievanie, ktoré – a v tom je všeobecná zhoda – sú určujúce pre vývoj a dozrievanie osobnosti človeka.

Jeho rodinné prostredie a duchovná atmosféra vtedajšej spoločnosti neboli obzvlášť priaznivé z psychologického i sociologického pohľadu. Narodil sa do rodiny, ktorá síce netrpela ekonomickou núdzou, veď jeho otec Elkána pochádzal z veľmi dobrého rodu, takže si mohol dovoliť mať dve ženy, o ktoré bolo veľmi dobre postarané, ale zato emocionálne vzťahy v nej boli vážne narušené. V čom bol problém? Samuelova maminka Hanna bola dlho neplodná, zatiaľ čo druhá manželka Peninna deti mala. Nemať vlastné dieťa v tých časoch bol vážny handicap pre každú vydatú ženu. Hanna si preto od svojej rivalky užila peklo. Ich spoločný manžel situáciu zjavne nezvládal. Bol slaboch a sebec.

Biblia zaznamenáva situáciu, ktorá dokresľuje celkový obraz. Osobnosť Hanny sa v dôsledku rodinnej situácie postupne deformovala tak, že často plakávala a začali sa u nej prejavovať poruchy stravovania. Manžel jej síce

Ilustrácia: Šimon Kozíč

Ilustrácia z Rodinnej Biblie, Slovart 1998

Samuel spí v chráme,
keď zrazu počuje
Boží hlas.

finančne doprial viac, než svojej druhej žene, ale emocionálne ju veľmi nechápal. Stále sa pýtal prečo plače, prečo neje a prečo je deprimovaná. Takýto záujem je povrchný a zvyčajne nestačí človekovi, ktorý trpí. V istej chvíli ju dokonca presviedčal, že deti veľmi ani nemusí mať – „*Či nie som ti ja lepší, ako desať synov?*“ (1Sam, 23–25). Kol'ká necitlivosť! Kol'ká namyslenosť! Kol'ká arogancia! Namiesto námahy pochopiť vnútorný svet svojej ženy, ktorú presviedčal, že ju miluje viac ako tú druhú, dokázal ponúknuť len slová a peniaze. Treba povedať, že prirodzene ani Peninna nemohla byť šťastnou manželkou, keď vedela, že nie je milovaná tak, ako Hanna. Aj jej bolesť a túžba jej duše mu bola cudzia. Jeden bohatý muž a dve ubolené ženy žijúce v dlho pretrvávajúcom hlbokom konflikte. To je rodina, do ktorej sa mal narodiť malý Samuel.

Rozvrat v chráme

Ako správna izraelská rodina chodievali každoročne na sviatok do chrámu v Šíle. Ani tu nečakalo na Hannu pochopenie a duchovné povzbudenie. Duchovná komunita bola totiž v úplnom rozklade. Éliho dvaja synovia Chofni a Pinkas tu boli kňazmi spolu so svojím otcom. Strach a hrôza! Okrádali ľudí priamo pri bohoslužbe. Ak sa veriaci nechceli podvoliť, podarení synovia si to, na čo dostali chuť, vzali násilím. Ak im padla do oka žena, mali aj ju. Opäť ďalšia „podarená“ rodinka. Namiesto duchovnej služby národu stali sa tými, ktorí nábožné cítenie bežných ľudí systematicky zneužívali vo vlastný prospech a naviac vniesli perverzný život tam, kde mala byť posvätná bázeň Božia, úcta a láska k blížnemu. Pri pozornejšom štúdiu textu opäť aj v tejto rodine je možné identifikovať problémového otca, ktorý nedokáže uplatniť svoju autoritu voči deťom. Hoci čítame, že „napomínal svojich synov“ za ich zvrhlý život, Boží hnev ho zasiahol za to, že im v tom „nezabránil“ (1Sam 3, 13) Zdá sa, že od zdravej rodičovskej výchovy Pán Boh očakáva širšie spektrum

nástrojov uplatnenia poriadku, než len vyučovanie, akademickú rozpravu, či vážne napomínanie. Najmä však to, aby rodičia nemilovali svoje deti viac ako Hospodina.

Dieťa z disfunkčnej rodiny

Prečo vôbec teda išla Hanna do chrámu? Čo ju tam viedlo? Vari nevedela, čo sa tam deje? Čo sú tamojší kňazi za zvrhlíci? Vari nepočula o tamojších sexuálnych orgiách a pre samotnú ženu nebezpečných hostinách, kde sa stoly prehýbali a víno tieklo potokom? Prečo nejde aj jej manžel? Nechá ju tak, bez ochrannej ruky? Hanna presne vedela, čo robí a prečo to robí. Našla si tiché miesto a najskôr v plači a neskôr šeptom vyliala svoj žiaľ i prosbu pred Hospodinom. Vedela, že Pán Univerza, Stvoriteľ celého stvorenia ju vypočuje. Nič to, že kňaz Éli ju považoval za opitú. Zrejme bolo pre neho bežné stretnúť opitú ženu v chráme. Hanna mu preto pokojne vysvetlila, čo práve robí a čo Bohu sľúbila, keď sa jej narodí syn. Ešteže sa v starom kňazovi ozvalo čosi z jeho nadprirodzeného povolania. Dokázal zmeniť svoj postoj a namiesto podozrievania dal v srdci priestor povzbudeniu – „Nech tí dá Hospodin to, čo si od Neho prosila.“ Modlitba pomohla a pastoračný rozhovor tiež. Odišla domov a prestala smútiť. Svoj problém zverila Hospodinovi. Už viac nevedela v tej veci spraviť, ale Boh vedel. On môže všetko. Zakrátko otehotnela a synovi dala symbolické meno – Samuel, čo znamená „vyprosený od Boha“.

Ak by ste očakávali, že od tejto chvíle nastane obrat v rodine – obe ženy sa zmieria, Elkána zmúdreje, Samuel vyrastie v usporiadanej rodinke a prevezme biznis svojho ocka, šťastne sa ožení, zahrnie svoju krásnu ženu láskou a všestrannou zabezpečenosťou a príbeh končí rozprávkovovo šťastne, bolo by to skôr zo sveta Hollywoodu, nie z reálneho života. Situácia sa pre malého Samuela skomplikovala viac, ako by človek predpokladal. Čo sa vlastne stalo? Po tom, čo prestala Hanna kojiti, čo v tých časoch ▶

mohlo byť v treťom roku života dieťaťa, rozhodla sa, že Samuela pošle zo svojej rodiny preč. Nebolo to z dôvodu nedobrej atmosféry doma, ani zo straty súdnosti, ani nespravila myšlienkový skrat. Naopak. Jej rozhodnutie bolo hlboko konzistentné s tým, čo vyriekla pred takmer 4 rokmi v onen deň v chráme. Vtedy dala Hospodinovi sľub, že ak sa jej narodí chlapec, stane sa „nazarejom“, teda človekom, ktorý sa oddelí pre zvláštnu službu medzi kňazmi v chráme. Súčasťou toho bol záväzok sa neholiť ani nestrihať a vzdať sa opojných nápojov. V bežných prípadoch to bývalo tak, že „nazarej“ po istom čase mohol byť vykúpený zo sľubu a mohol sa zaradiť naspäť do bežného života. Hanna však sľúbila, že svojho syna dá Hos-

kom. Služobníkom neviditeľného Boha, ktorý oznamoval Jeho slovo. Ako služobník Slova zodpovedal nielen za to, aby slovo bolo vyslovené, ale aj uskutočnené. V hebrejskom myslení totiž „slovo“ a „čin“ majú tvoriť organickú jednotu. V živote Samuela takáto integrita osobnosti bola zrejma a mnohokrát overená. Aj preto sa stal výraznou hybnou silou izraelskej spoločnosti. V našich dejinách tiež vieme nájsť duchovné osobnosti, ktoré významne ovplyvnili rozvoj literatúry, vzdelanosti i politiky v našom národe. Štvoricu mien Štúr, Hurban, Hodža, Vajanský by mal poznať každý. Pozitívny vplyv iných výrazne presiahol dokonca hranice Európy (M. R. Štefánik alebo sestry Royové).

Do výchovy dieťaťa nestačí vnášať len rovinu jeho emocionálneho sveta, pragmatickej zručnosti a sociálny rozmer bytia, pokiaľ zanedbáme to najdôležitejšie a tým je duchovný rozmer osobnosti dieťaťa a jeho výchova v zmysle posolstva Biblie

podinovi na celý jeho život. Ťažký sľub. Dnešní sociálni pracovníci by určite nesúhlasili s tým, aby trojročné dieťa opustilo svoju prirodzenú rodinu a bolo premiestnené do „novej rodiny“, ktorá navyše bola značne disfunkčná. Hanna bola však silná osobnosť a svoj sľub dodržala.

Do rúk Hospodina

Jeho novým otcom sa mal stať starý kňaz Éli, takmer slepý muž, ktorý nezvládol výchovu vlastných synov. Jeho novými súrodencami kňazi Chofni a Pinkas. Jeho novými matkami ženy, ktoré žili rozpuštilým životom v tom veľkom komplexe chrámu, ktorý sa mal stať novým domovom malého chlapca. Ktorá zodpovedná matka by takéto niečo spravila svojmu dieťaťu? Z ľudského hľadiska žiadna. Je tu však aj iná rovina myslenia a vnímania života. A práve to je meritum veci. Pri dramatickom stretnutí, keď matka odovzdáva syna do rúk kňaza Éliho, vyriekla slová: „*Oddávam ho Hospodinovi, aby bol Jeho po všetky dni, čo bude žiť*“. Kľúčová veta, ktorá odkrýva vnútorný svet Hanny. Ona neodovzdala svoje dieťa atmosfére domova, ani rodinnej tradícii, ani rukám kňaza, ani nemorálnemu prostrediu vtedajšej duchovnej komunity v chráme, ale zverila svojho syna Hospodinovi. Boh bol pre Hannu skutočným Otcom, ktorému mohla svoje dieťa zveriť bez obáv. Skvelým Otcom, ktorý Samuela nikdy nezradil, neopustil a nepodviedol. Nebeský otec sa stal vzorom pre chlapca, od ktorého sa mal učiť byť človekom.

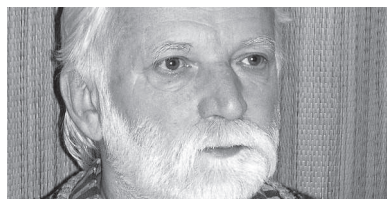
Z dieťaťa prorok

Tu niekde je tajomstvo úspechu pri výchove. Samuel sa síce narodil do zdeformovanej biologickej rodiny, svoju adolescenciu prežil v prostredí, ktoré ťažko možno označiť za príkladné, morálne, duchovne budujúce, ale predsa z neho vyrástla úžasná osobnosť, ktorá pohla dejinami svojho ľudu. Nie ako rebel, ktorý získal popularitu medzi nespokojencami. Ani ako akademický intelektuál, ktorý sa dostal do istých kruhov ponorených vo svete vlastných myšlienok a koncepcii. Ani ako putovný umelec, ktorý piesňami upútal pozornosť širokých mäs. Stal sa proro-

Niekedy sa pýtam, ako je možné, že mnohí naši rodičia, ktorí prežili jednu alebo dve svetové vojny, kruté pomery znárodňovania, stalinizmu a výmeny peňazí, či Pražskú jar a jej tragický koniec, dokázali vytvárať svojim deťom prostredie lásky, prijatia a povzbudenia? Maminka zvykne spomínať rodinu, ktorej šesť detí z jedenástich zomrelo a rodina uniesla svoj údel pokojne, vyrovnané. Deti vyrástli, založili rodiny a žili poctivý život ako vyrovnané osobnosti. Čo sa to stalo, že dnes hovoríme o kríze rodiny? Prečo taký rozpad manželstiev a nárast počtu problémových detí? Podľa výskumov Barnovho inštitútu iba jeden z piatich rodičov v Amerike je presvedčený, že svoje rodičovstvo ako-tak zvládol. V zámorí zavládla panika z tejto zodpovednej úlohy a čím viac sa organizujú kurzy a školenia o umení rodičovstva, tým menej sa nám darí dobrými rodičmi reálne byť. Dr. Charles Sell, ktorý pôsobí ako profesor pedagogiky a vzdelávania na Trinity Evangelical Divinity School v USA tvrdí vo svojej publikácii *Family Ministry* (Služba rodiny), že do problematiky výchovy dieťaťa je nedostačujúce vnášať len rovinu jeho emocionálneho sveta, pragmatickej zručnosti a sociálny rozmer bytia, pokiaľ zanedbáme to najdôležitejšie a tým je duchovný rozmer osobnosti dieťaťa a jeho výchova v zmysle posolstva Biblie. Podobne sa vyjadril svojho času aj Komenský: „*Volka orati, koně jezdi, psa zvěř honiti učívají lidé, protože tvorové ti k tomu dány jsou, k jinému obracení býti nemohou. Člověk pak, poněvadž k vyšším věcem stvořen, k vyšším věcem obracen býti má.*“ Asi tu niekde budeme musieť znovu začať. ■

Použitá literatúra

- J. S. Wallerstein & J. B. Kelly: *Surviving the Breakup*. Basic Books, New York 1980, s. 305-306.
- D. R. Davies: *I. Samuel – Looking on the Heart*. CHFP, Ross-shire 2000, s.16.
- L. L. Fields: *Parenting Is Your Highest Calling*. WaterBrook Press, 2008, s. 24.
- Ch. M. Sell: *Family Ministry*. Zondervan, Grand Rapids 1995, s. 272.
- J. A. Komenský: *Informatorium školy mateřské*. SPN, Praha 1964, s.11.

BOHUSLAV PIATKO
(Autor bol v 90. rokoch
politickým komentátorom
v Slovenskom rozhlase)

Blížia sa voľby. Fenomén demokratického a slobodného sveta. Možno nezaškodí, keď si aj na stránkach nášho časopisu trochu prakticky pohovoríme o politike a vzťahu kresťanov k nej, o hodnotách, ktoré sa nám ponúkajú a o vážnej dileme pre niektorých: Voliť, či nevoliť? V nasledujúcich troch číslach Dialógu sa na tejto strane budeme v krátkych úvahách venovať spomenutým problémom. Dnes na tému:

MÁ SA KREŠŤAN ZAUJÍMAŤ O PANSKÉ HUNCÚTSTVA?

Politika je panské huncútstvo a voľby čerešnička na torte, o ktorú v tejto hre ide. Čerešnička je pre voličov a zaplatia za ňu takmer 10 miliónov €, o hodnote torty a o tom, kto si z nej po voľbách kol'komiliónový kúsok odkrojí, môžeme len nekvalifikovane debatovať. Aj takto možno stručne charakterizovať Slovensko dnes.

Má kresťanov vôbec zaujímať stav, v ktorom sa dnešná spoločnosť a politika na Slovensku nachádza, Veď to, čo sa deje nijako neovplyvní ani moje, ani naše, ani cirkevné postavenie v živote. Máme svoju vieru, svoje kostoly, svoju cirkev a väčšina z nás aj svoju robotu, či svoje firmy. Tak čo...?

Politika a Biblia

Ako je to s nami, kresťanmi? Ako sa zúčastňujeme na veciach verejných? Páli nás stav spoločnosti, alebo nás nezaujíma? A má sa vôbec kresťan o politiku zaujímať? Aké hodnoty ponúka kresťanovi politika na to, aby sa jej venoval? Chceme niečo ovplyvniť aspoň vo voľbách? A ak ideme voliť, vieme koho a prečo?

Je v Biblii politika? – Okrem toho notoricky známeho: *Cisárovi cisárovo, Božie Bohu!* Nuž, kto len zbežne pozná Starozmluvnú históriu židovského národa, iste si nemôže nevšimnúť, že jeho cesta časom je pretkaná politikou. Pri nekonečných putovaniach po cudzích územiach a usadzovaní sa na nich, pri hľadaní spojencov, stretnutiach s nepriateľmi žil Izrael aj politikou. Vieme, že jeho vodcovia neraz využívali politické metódy, s ktorými by Transparency International mala určité problémy. Som presvedčený, že Jozef nebol len vynikajúci ekonóm, ale aj politik a diplomat. Inak by si v Egypte, plnom intríg a záujmov predstaviteľov vtedajších náboženstiev a záujmových skupín toľké roky svoje postavenie neudržal.

Apoštol – pragmatik

Pozrime sa do nášho letopočtu. Nemám na mysli stredovek, keď kresťanská cirkev bola rozhodujúcim činiteľom na šachovnici európskej politiky. Na mysli mám raných kresťanov, časy, keď sa kresťanstvo len presadzovalo a kresťania boli pernasledovaní.

Čítame: „*Veliteľ rozkázal odvieť Pavla do pevnosti... keď ho vytiahli na bičovanie, Pavol povedal stotníkovi, ktorý tam stál: Smiete bičovať rímskeho občana a to ešte bez súdu? Keď to stotník počul, išiel za veliteľom, hlásil mu to a povedal: Čo to chceš urobiť? Veď ten človek je rímsky občan!* (Sk 22n) Apoštol Pavol veľmi presne vedel,

čo hovorí, vyznal sa v politike a vedel, čo mu jeho postavenie rímskeho občana zaručuje. Dnes by sme povedali, že bol politický pragmatik. A keď čítame ďalej opis udalostí z Pavlovho pobytu v Jeruzaleme, ako ich zachytávajú Skutky apoštolov v 22. a 23. kapitole, zistíme, že Pavol sa vyznal v tlačnici ako človek naozaj znalý politických pomerov vo vtedajšom svete, tentoraz židovskom. „*Keďže Pavol vedel, že jednu časť (vel' rady) tvoria saduceji a druhú farizeji, zvolal na vel'rade: Muži, bratia! Ja som farizej, syn farizeja a súdia ma pre nádej a zmŕtvychvstanie. Len čo to povedal, medzi farizejmi a saducejmi vznikla škriepka a zhromaždenie sa rozdvajilo.*“ (Sk 23, 6n) Z ďalšieho vieme, že Pavol si získal farizejov na svoju stranu a v tomto kole sa mu nič nestalo.

V dnešnej terminológii by sme farizejov a saducejov nazvali politickými stranami a vel'radu parlamentom. A apoštol Pavla znalcom politických pomerov, ktorý pragmaticky využil pred Rimanmi svoje znalosti o rímskych občianskych právach a pred židovskou vel'radou svoju znalosť politických pomerov a svoju príslušnosť k politickému smeru. On, nasledovník Ježiša, zapálený misionár a hlásateľ zvesti o zmŕtvychvstaní a spasení – a takýto občiansky pragmatik! Neuveriteľné.

Možno je na škodu veci, že si my kresťania viac všímame len duchovné posolstvá Písma a už menej nás zaujíma neraz aj nevyzvedaný odkaz, vyplývajúci z praktického občianskeho života biblických postáv.

Je občianske hriešne?

Zaujímať sa o politiku, vyznať sa v nej a aj sa jej aktívne zúčastňovať, nie je hriešom. Politika môže byť prirodzenou súčasťou kresťanského života. No sú také, čo ich politika nezaujíma a predsa si chcú splniť občiansku povinnosť – ísť voliť. Ako sa majú zorientovať? Médiá sa neraz pohoršujú nad tým, že v katolíckych kostoloch celkom otvorene kňazi vyzývajú, koho voliť. Politikom, predovšetkým tým, ktorých v kostoloch neodporúčajú, to prekáža a tvrdia, že politika na cirkevnú pôdu nepatrí. A to si myslia aj mnohí z nás. Ale prečo sa v občianskej problematike nezorientovať aj doma, vo svojej cirkvi.... Prečo by sa voľbám nemohli venovať aj kazatelia? Keď im dôverujeme v zvestovaní Božieho slova, prečo by sme im nemali dôverovať aj v občianskych záležitostiach? Ak sa v nich vyznajú... ■

V budúcom čísle: **O hodnotách v politike na Slovensku**

VEĽKONOČNÉ ŽENY

Tému pripravil ŠTEFAN MARKUŠ

František Pastirčák

Veľkonočná

Na oko žíví
vyhnívame zvnútra
po hlave úder zostáva
bez ozveny
pribudne ďalší
kôl do plota
veci sa menia no my sme
bez (o) zmeny
a každý čaká svojho
Godota...
z pohnútok rôznych
chytáme sa kríža
neboh aj zemou pohla
Golgota...
až na vrchole stíchnu
búrka
nájsť tak bod
Tvojho víťazstva...
v dolinách vietor ohlodáva kosti
pravda si v bahne nohy evachee
a svoje deti
bolestou hostí

Gustave Doré: Anjel a ženy pri prázdnom hrobe, Biblia, Tours, 1866

Doré

H

Výzvy a otázky

ŠTEFAN MARKUŠ

„Židia totiž žiadajú znamenia a Gréci hľadajú múdrosť, my však hlásame Krista ukrižovaného...“ (1Kor 1, 22-24).

Boli udalosti Veľkonočnej nedele historickou udalosťou? Problém zmŕtvychvstania Ježiša Krista je neukončenou výzvou. Pre veriacich aj ateistov. Odpovede na naše otázky sú zakódované do príbehov, ktoré evanjeliá opisujú komplementárne. Spravodajstvo o smrti, o pohrebe a objave prázdneho hrobu, novozákonní autori podávajú z rôznej optiky. O čom svedčia?

Predovšetkým o tom, že Ježiš skutočne zomrel. Popravili ho rímskym spôsobom – ukrižovaním. O smrti sa rímsky vojak presvedčil svojky, prebodol Ježišov bok. Po zániku Rímskeho impéria prestali mŕtvych okamžite pochovávať, lebo ľudia zistili, že smrť každého človeka je poučná. Moderná patológia dokáže spoľahlivo zistiť príčinu smrti. O tej Ježišovej by dosvedčila, že bola násilná, nastala dôsledkom veľkej straty krvi, vysilenia, porušenia životne dôležitých orgánov, dlhodobého mučenia a udusenía v zavesenej polohe tela. Boží Syn zomieral pomaly, hroznou smrťou.

Po druhé o tom, že Ježiša pochovali veľmi rýchlo. Jozef z Arimatie mal pre naliehavosť úkonu náboženský argument. Ženy telo nemohli ani zabalamovať, lebo na takú prácu nezostal čas. Zákony o Sabate sa nesmeli porušiť. Hrobári stihli akurát na mieste večného odpočinku milovanej osoby privaliť mohutný kameň. Napokon, poslednú službu mŕtvemu možno vykonať aj po Sabate.

Po tretie, zo svedectiev očitých svedkov vieme, že ženy svoj úmysel, vykonať židovskú úpravu mŕtveho tela, nikdy nezrealizovali. V nedelu ráno našli na cintoríne odvalený kameň a navyše, mali neobyčajný zážitok zo stretnutia s cudzím mužom, odiatym v bielom rúchu. Kto len mohol ten ťažký kameň odvaliť? Žeby vojaci, učenci, neznámi zlodeji, alebo sám Ježiš, ktorý sa len zahral na mŕtveho? Je mnoho zaujímavých otázok. Prestrašená Mária Magdaléna mala pre záhradníka jedinú požiadavku: „... povedz, kam si ho položil“ (J 20, 13–15). Chcel vari nejaký vykrádač hrobov zbohatnúť? Jednoducho, tri dni po sňatí tela z kríža na Golgate, Jozefov hrob bol prázdny a stál k dispozícii na ďalšie použitie.

Udalosti následných dní po ukrižovaní skúmali mnohí. Teológovia aj vedci. Prípacom sa zaoberal aj skúsený detektív Scotland Yardu, ktorý počas svojej aktívnej služby nadobudol prax v odhaľovaní záhadných zločinov. Investigatívnu metódou, ako agnostik, prišiel k záveru, že „prázdny hrob“ má racionálne vysvetlenie. „Páchatelom“ mohol byť len otec pochovaného! Nik iný, iba Boh musel svojho jednorodeného Syna z kamenného hrobu vyslobodiť! (Frank Morison, *Who Moved the Stone?* Faber and Faber, 1975). S týmto záverom sa stotožňujeme, ale nezodpovedané otázky zostávajú.

Mohyla mieru pri Slavkove u Brna pripomína vojnový stret troch cisárov pred viac ako 200 rokmi. Pripomína dohodu, že znepriatelené strany už nebudú množiť mŕtvych. Autor pamätníka vyryl do *Mohyly* slová víťaza bitky. Napoleon Bonaparte po prehliadke padlých vojakov povedal: „Interfecti mei resurgent!“ (Vstanú moji mŕtvi!) Víťaz nad rakúskym cisárom a ruským cárom nechtiac priznal, že absolútnymi víťazmi sú tí, ktorí na poli zanechali svoje životy. Skutočný triumf z víťazstva generál však prežije až potom, keď jeho hrdinovia opäť ožijú. Napoleon nebol určite evanjelikál, v Slavkove však sekulárnym spôsobom vyjadril hlbokú pravdu o ozajstnom víťazstve, ukrytej v realite vzkriesenia. V Kristovej, ale aj našej, lebo máme neotrasiteľnú vieru, „... že bude vzkriesenie spravodlivých aj nespravodlivých“ (Sk 24, 15). Máme nádej, lebo po ukrižovaní Ježiša z Nazareta, ženy z Jeruzalema vskutku objavili prázdny hrob. Prečo práve oni?

Skutočný obsah veľkonočných sviatkov prežijeme, keď so ženami zastaneme pri odvalenom kameni. Tam je to miesto, kde sa my všetci oprávnenne môžeme pýtať:

Kde si, môj Pane? ■

Prečo ženy? Prečo prvé? Prečo pri zmŕtvychvstaní?

MILENA UHLÍKOVÁ (CB Bratislava)

Je to veľmi nezvyčajné. Ženy podávajú svedectvo o prevratnej historickej udalosti v dobe a kultúre, ktorá neprijíma svedectvo žien. V tradičnom židovskom práve slovo ženy neznamenalo nič. Žena ako svedok bola jednoducho nepoužiteľná. Prečo si teda Boh vybral ženy ako prvé, ktorým zveril neuveriteľnú správu o vzkriesení?

Aj keď si Pán Ježiš vyvolil dvanásť mužov ako apoštolov, ktorí s ním trávili väčšinu času počas trojročného obdobia verejného vystupovania, v bližšom či širšom okruhu jeho nasledovníkov bolo vždy viacero žien. Niektoré mali mená – Mária, Marta, Magdaléna, Salome, Zuzana, Jana, iné poznáme len ako „Petrova svokra“, alebo „žena hriešnica“, „žena pri studni“, „kanaánska žena“, „naimská vdova“ a pod. Ježiš chodieval rád do domu Marty, ktorú miloval, do toho domu, kde ho počúvala jej sestra Mária, ktorá si vyvolila lepšiu čiastku. Pán Ježiš od momentu svojho narodenia potvrdzoval a vyzdvihoval úlohu ženy v ľudskej spoločnosti. Ako upozorňuje Ján Grešo, Ježiš vo svojom učení prekvapujúco rovnocenne volí príklady z mužského (rybolov, pastierstvo, stavebníctvo) i ženského (pečenie chleba, stratená minca, upratovanie domu) sveta. Svoje pravdy zjavuje tak mužom, ako ženám. Ak Peter pred Ježišom vysloví svoje vyznanie: „Ty si Kristus, Syn Boha živého“, podobné vyhlásenie zaznie aj zo ženských úst: „Áno, Pane, ja som uverila, že ty si Kristus, Boží Syn! (Jn 11, 27). Podobnú paralelu a rodovú symetriu môžeme nájsť aj v tom, ako Pán Ježiš oceňuje hľadajúcich nežidov. O rímskom vojakovi, ktorý dôveroval, že Ježišovo slovo má moc uzdraviť jeho sluhu, povie – „u nikoho v Izraeli som nenašiel takú veľkú vieru“. Neodbytná, milujúca matka, ktorá pokorne bojuje o svoju dcéru, si vyslúži rovnaké ocenenie: „Žena, veľká je tvoja viera!“

Ale nielen to – Ježiš nepomáha čisto mužskému svetu pozrieť sa na svet ženskou optikou, on sám dokonca používa ženské obrazy na predstavenie Boha! Predstavuje

na tejto zemi. Zrodenie Božieho syna z Márie poodhaľuje niečo z tajomstva Božieho vykupiteľského plánu, do ktorého je tiež prizvaná žena – matka. Vtelenie Boha, to, že prijal na seba ľudské telo, ktoré sa vyvíjalo v lone svojej matky, je jedným z hlbokých tajomstiev, ktorému podľa mňa, my protestanti, rozumíme o niečo menej než naši starší katolícki bratia. Boh si zvolil prirodzenú cestu príchodu na tento svet – i keď zázračne počatý – Ježiš sa narodil ako mnohé bábätká tých čias. Matka, ktorá s ním tvorila 9 mesiacov nádhernú jednotu, ostane navždy pre celé ľudstvo „požehnaná medzi ženami“. Tým, že pri otvorení a zároveň nečakane prázdnom hrobe stáli ako prvé ženy, dostali výsadu byť prvými apoštolkami – vyslankyňami dobrej správy: Hrob je prázdny. Pán vstal. Povedzte to učeníkom. Toto bolo ohromujúce posolstvo. Marek poznamenáva, že sa ich „zmocnila úžasná hrôza“. Vôbec, evanjelisti, popisujúci udalosti pri hrobe, akoby nevedeli, čo si skôr všimnúť, každý z nich vidí niečo iné. Máme dojem, že v nedelňu ráno pri hrobe dej dostane dvakrát rýchlejší spád – ženy striedajú učeníci, Mária Magdaléna, Salomé, Jana, Mária Jakubova, Peter, Ján.

Posledné a prvé

Ale v jednom sa správy zhodujú, že ako prvé dorazili k miestu posledného odpočinku milovaného priateľa, ženy. Tie, ktoré zotrvali pri kríži do posledného výdychu, ktoré boli pri tom, ako sňali mŕtveho z kríža a videli aj to, do ktorého hrobu uložili zmučené telo. Aký bol dôvod ich prvenstva? Možno to, že dokázali popri zármutku a šoku z posledných udalostí zachovať si praktické uvažovanie.

Boli posledné pri kríži. Boli prvé pri hrobe. Možno to bolo láskou, ktorá odmieta akceptovať, že smrťou sa všetko končí.

ho ako kvočku, ktorá pod svojimi krídlami nežne ochraňuje kuriatka. Nielen ako pastiera, ktorý hľadá zatúlanú ovečku, ale aj ako ženu hľadajúcu zakotúľanú mincu.

Požehnaná medzi ženami

To, že sa Pán Ježiš zjavil po vzkriesení ako prvým ženám, je preto len logickým vyústením jeho života a pôsobenia

Možno to bolo vernosťou, ktorá odoláva strachu z prenasledovania. Možno to bolo láskou, ktorá odmieta akceptovať, že smrťou sa všetko končí. Možno to bolo tradíciou overená a legitímna potreba smútenia. Tieto ženy si naplánovali prácu na prvý deň nového týždňa, aby svojmu priateľovi, ktorý dlhodobo potvrdzoval ich hodnotu, urobili poslednú službu lásky. Preto boli pri hrobe ako prvé,

muži, zdá sa, na takúto návštevu na cintoríne ani nepomysleli.

Prišli a videli. Videli a boli poslané. Mali osobnú skúsenosť: stretli sa s Ježišom. Ani ony nerozumeli, aj ony sa vyľakali, ale videli na vlastné oči anjela. Videli prázdny hrob. Videli plachty bez tela. Počuli nebeské evanjelium z úst mužov v žiarivom odevu: Prečo hľadáte živého medzi mŕtvymi? Niet ho tu, bol vzkriesený.

Boli posledné pri kríži. Boli prvé pri hrobe. Boli zároveň prvé, ktoré všetko porozprávali ostatným – jedenástim učeníkom, mužom, ktorí ich slová považovali za zbožné blúznenie. Boh zveril svoje evanjelium ženám rovnako

ako mužom. Poslal ženy a mužov do sveta šíriť dobrú zvesť o živote s Ním. Nerobí mu zaťažku poveriť úlohou svedectva ženy tak isto ako mužov. Kristus im dal právo aj povinnosť odovzdávať ďalej to, čo zažili v osobnom stretnutí s Ním. ■

Pramene: Ed. Pierce, R.W., Groothuis R.M.: Discovering Biblical Equality. Downers Grove, IL: Inter Varsity Press 2004, 528 s.

Grešo, J.: Ženy v prvotnej cirkvi. In: Referáty zo seminára Posolstvo evanjelia pre postavenie ženy v cirkvi a spoločnosti, konaného 9. 11. 2002 v Bratislave.

Sklamanie a nádej veľkonočných svedkov

ĽUDOVÍT FAŽEKÁŠ (CB Levice)

Za života si Ježiš povolal učeníkov, ktorí ho začali nasledovať. Boli svedkami jeho úžas budiacich divov a nadchýnajúcich rečí. O ich uchvátení svedčí Petrovo vyznanie, keď sa ich pýtal, za koho ho oni pokladajú: „Ty si Mesiáš, Syn živého Boha“. Zmialo ich hneď jeho vyhlásenie, že musí byť zabitý. „To sa ti nesmie stať!“, protestoval Peter, pričom si vôbec nevšimol, že Ježiš má byť nielen zabitý, ale na tretí deň aj vzkriesený (Mt 16, 16–23).

Aj v pašijných udalostiach bolo proti jeho presvedčeniu, keď Ježiš povedal, že ho trikrát zaprie. „Aj keby som mal s tebou zomrieť, nikdy ťa nezapriem“. Takéto zmýšľanie mali aj ostatní učeníci (Mt 26, 31nn). Peter sa ešte chlapil a mečom poranil veľkňazovho sluhu, ale to bol koniec. „Vtedy ho všetci učeníci opustili a zutekali“ (Mt 26,51-56). Peter ešte ide za ním, ale len na to, aby ho zradil (Mt 26, 51n, 69n). Ich nádeje sa zrútili, a tak miznú zo scény.

Medzi nasledovníkmi Ježiša boli aj ženy, a to najmä tie, ktoré boli účastníkmi jeho divov, napr. Lazárove sestry Mária a Marta. Lukáš hovorí, že Ježiš hlásal evanjelium a okrem dvanástich boli s ním aj niektoré ženy, ktoré uzdravil od chorôb, ako Mária Magdaléna, z ktorej vyšlo sedem démonov a mnohé iné, „ktoré im pomáhali svojím majetkom“ (Lk 8, 1n). Dokonca aj pohanské ženy preukázali veľkú vieru, keď videli, že on prišiel nielen pre židov, ale aj pre pohanov (napr. kanaánska žena – Mt 15, 21nn). Zdá sa, že vrchol dosahuje Mária z Betánie, ktorá drahou masťou pomazala Ježišove nohy. Lenže aj tento čin siaha len po Ježišovu smrť. On sám o tom vydáva svedectvo: „Urobila to na deň môjho pohrebu“ (Jn 12, 7). Jej brata Ježiš vzkriesil, ale s jeho vzkriesením nepočítala! Tak to bolo aj s ostatnými ženami: podobne ako mužom, aj im kríž zrútil nádeje.

Ženy sú aj pri Ježišovej smrti neďaleko kríža: Mária Magdaléna, matka synov Zebedejových (Mt 27, 55n). V nedeľu ráno prichádzajú k hrobu. To je doklad ich vernosti, ale nie dúfanlivej viery. Jozef z Arimatie si totiž

vyžiadal od Piláta Ježišovo telo, zavinul ho do čistého plátna a uložil vo svojom novom hrobe (Mt 27, 59n). Lenže ženy sú nielen pragmatické, majú aj cit, súciť, lásku, vernosť, oddanosť, pamäť. Telo je zabalené, v poriadku. Ale to bol niekto veľký, a tak si zasluhuje niečo veľkého! A tak „ženy nakúpili voňavé oleje, aby ho išli pomazať“ (Mk 16,1). Hnala ich tam nesmierna vďačnosť, čo sa musí oceniť. Nebola to však viera, že Ježiš vstane! Tam sa potom dozvedeli, že Ježiš vstal a oznámili to apoštolom. Toto prvenstvo však nebolo dané ich dúfanlivou vierou, ale len tým, že pre svoju lásku chceli dôstojným spôsobom zakončiť Ježišov pohreb. Zažili pritom prekvapenie!

Túto veľkú nádejnú skutočnosť oznámili potom ženy aj apoštolom, z ktorých Ján sa vyrovnal s úžasom prázdneho hrobu: „Videl a uveril“ (Jn 20,8). Mária Magdaléna však nato zažila stretnutie s Ježišom, ktoré má známku v dvoch osloveniach. Ježiš zvolal: „Mária“ a Mária zvolala: „Rabbúni – Učiteľ“ (Jn 20, 16). Jedno nám prezrádza Ježišovu vernosť, druhé Máriinu vďačnosť. Apoštol Ján videl a uveril, Mária videla a uverila tiež. Obaja vyjadrujú, že Ježišova smrť nie je jeho stroskotaním, lebo Otec priznal právo nie židovským kňazom a rímskym politikom, ale svojmu Synovi. – A to je odkaz aj pre nás! Ak sme sa rozhodli nie s Ježišom svoj vlastný kríž, potom platí aj nám: „Kto stratí svoj život pre mňa a evanjelium, zachráni si ho“ (Mk 8, 35). Nemusíme viesť „bezhumornú existenciu človeka, ktorý nemá nádej“ (K. Barth). Bitka je vyhnaná! Otázkou je len, kedy bude koniec vojny?! ■

Marie z Nazareta Ježíšova matka nebo učednice?

KATARÍNA HABRDOVÁ
(CB Bratislava, logopédka a prekladateľka)

Marie z Nazareta, Ježíšova matka, je důležitou novozákonní postavou. Je také jednou z osob, které Ježíše provázely až pod kříž. V Bibli však o ní nacházíme nevelký počet záznamů a s mimobiblickými zdroji informací je to ještě slabší – kromě apokryfních spisů se o ní v dobových materiálech vůbec nepíše.

Můj zájem o postavu Marie trvá už několik let. Možná její vyvolalo přátelství s katolickými věřícími, možná její mladost, ve které v evangeliích vstupuje na scénu, takže jsem se s ní jako mladá žena dokázala snadno ztotožnit. Snad to bylo také tím, jak málo se o Marii, matce Ježíšově, mluví v protestantských kruzích. Mariánská úcta hraničící se zbožštěním snad právem vyvolává v přístupu evangelikálních věřících zdrženlivost. Za svůj život jsem v kázáních určitě slyšela mnoho zmínek například o Marii Magdaleně, bývalé prostitutce. Kázání o Marii, matce Páně, bych ale mohla snadno spočítat na prstech jedné ruky. Odpovídá náš postoj k této ženě, kterou Bůh uznal za vhodnou stát se matkou Jeho syna, jejímu poslání a tomu, co o ní čteme v Bibli? Její příběh před nás možná klade více otázek než odpovědí.

Mariin život

Mariino dětství v Bibli zachyceno není – podle apokryfů se její rodiče jmenovali Jáchym a Anna. Stejně zdroje mluví o tom, že Marie své dětství až do 12 let trávila v jeruzalémském chrámě. Marie pocházela z galilejské vesnice Nazaret a její rodina byla pravděpodobně chudá, nikterak významná. Vzhledem k tomu, že Ježíšův rodokmen je v Bibli uveden ve dvou podobách (Mt 1, 1–17 a Lk 3, 23–38), někteří se domnívají, že jeden z rodokmenů by mohl patřit rodině Mariině.

Když anděl navštívil Marii, aby jí zvěstoval početí z Ducha svatého a narození Ježíše, bylo jí asi třináct nebo čtrnáct let. Byla zasnoubená s tesařem Josefem, který pocházel z rodu Davidova (ze stejného rodu možná pocházela i Marie) a je o něm výslovně řečeno, že byl „muž spravedlivý“. Marie odchází navštívit svou sestřenicí Alžbětu, nastávající matku Jana Křtitele, která tou dobou byla v šestém měsíci těhotenství. Po třech měsících strávených u Alžběty a Zachariáše se Marie vrací do Nazareta a Josef ji přijme za svou manželku. Marie porodila Ježíše v judském městě Betlém na konci vlády Heroda Velikého. Osmého dne po narození přinášejí rodiče podle židovské tradice malého Ježíše do chrámu, kde nad ním prorokují Anna a Simeon. Poté Josef s Marií na andělovo varování uprchli do Egypta, protože Herodes se chtěl možného

uchazeče o královský trůn zbavit. Po Herodově smrti (tj. v roce 4 n.l.) se rodina vrací do Nazareta. Josef zřejmě dál provozoval tesařské řemeslo a narodily se jim další děti. (Mt 1–2, 23; Lk 1, 26–56 a 2, 1–40)

Další zmínky o Marii v Bibli jsou spíše útržkovité: při objevení dvanáctiletého Ježíše v chrámě, při svatbě v Káni Galilejské, při zmínce o tom, jak Ježíšova matka a sourozenci chtěli s Ježíšem mluvit, když vyučoval. Josef někdy mezi Ježíšovým dvanáctým a třicátým rokem zemřel. S Marií se ovšem setkáváme i pod Ježíšovým křížem, kdy ji Spasitel svěruje do péče apoštola Jana (Jn 19, 25–27), a po Ježíšově nanebevstoupení v kruhu apoštolů při očekávání příchodu Ducha svatého (Sk 1, 12–14).

O Mariině smrti Bible nemluví; v apokryfech (apokryf *O smrti svaté Boží Rodičky* ze 4. stol., který se vydává za spis apoštola Jana) se můžeme dočíst, že se prý na konci života uchýlila do Betléma, kam se krátce před její smrtí zázračným způsobem sešli všichni apoštolové. Spolu s nimi pak odešla do Jeruzaléma, kde svatě zemřela. Apoštolové uložili její tělo v novém hrobě v Getsemanské zahradě. Katolická tradice hovoří o Mariině nanebevzetí.

Vztah mezi Marií a Ježíšem

Myslím, že máme tendenci automaticky předpokládat, že vztah Marie s jejím nejstarším synem byl dobrý a pro obě strany významný. Jaké je ale naše překvapení, když v Bibli čteme následující věty:

„Jak to, že jste mě hledali?“ (Lk 2, 4–51)

„Ženo, co ode mě chceš?“ (Jn 2, 1–12)

„Má matka a moji bratři jsou ti, kdo slyší Boží slovo a podle něho jednají.“ (Lk 8, 19–2, Mk 3, 20–21 a 3–35)

Byl Ježíš ke své matce neuctivý? Z našeho pohledu by se to tak mohlo zdát. Bezesporu ani pro ni nebyla Jeho slova ničím lehkým – vždyť Jej porodila a vychovala, tolik Mu dala a tolik pro Něj obětovala. Několikrát se v Bibli dočítáme, že věcem okolo Ježíše hned neporozuměla, vše si ale ukládala v srdci a přemýšlela o tom. Pokud však uvedeme Ježíšova slova do kontextu Jeho učení a jednání, nabízí se nám objevené vysvětlení: Tím, co Marii říkal, ji nechtěl srážet či urážet, ale poukazoval na své poslání a na to, jaký by měl být její skutečný vztah k Němu. Přišel totiž

spasit také svou matku. Ježíšovu lásku k ní pak můžeme vidět i v Jeho promluvě z kříže; dokonce i v chvílích neuvěřitelného utrpení nemyslel v první řadě na sebe, ale na potřeby druhých.

Evangelium podle Marie

„Pokud by někdo vydal Mariin životopis jako samostatnou knihu, musela bych se přiznat, že jsem četla jen první a poslední kapitoly“ (Carolyn Custis James: *Lost Women of the Bible*). Mnoho z nás si Mariinu existenci uvědomuje pouze o Vánocích, kdy je součástí idylky vánočního příběhu, a možná ještě o Velikonocích, kdy ji vidíme klečící pod křížem svého umírajícího syna. Její život však spíše než idylku „královny - matky“ připomíná kamenitou cestu plnou nepředvídatelných výmolů. Simeon jí nad malým Ježíšem prorokoval: „I tvou vlastní dušičku pronikne meč“ (Lukáš 2, 35). Snad na to poukazuje už její jméno (Mirjám, Mariam), které lze vykládat jako „milovaná“, ale také jako „moře hořkosti“. Přijetím Božího povolání spustila lavinu problémů a bolesti: Riskovala svou pověst a ztrátu nejbližších vztahů. Jak asi zprávu o zázračném těhotenství přijala její rodina? Jak ji přijal Josef, to z Bible víme – snažil se ji ochránit před ostudou a když mu Bůh zjevil pravdu o Mariině početí, celým srdcem přijal jejich společný úkol. Při útěku do Egypta riskovali Josef s Marií své životy. A to ještě netušila, jaká bude Ježíšova služba a smrt.

Pokud by Marie svůj vztah k Ježíšovi definovala pouze jako vztah matky a syna, Ježíšova veřejná služba a především velikonoční události by ji zákonitě musely zlomit – vždyť co mohlo být pro matku (obzvláště v tehdejší době a kultuře) potupnějšího, než když jejího prvorozeného, pýchu rodiny, popraví jako nejhoršího zločince? Marie v Něj ale uvěřila a dovolila, aby se z jejího syna stal její Pán a Bůh. Dovolila Ježíši, aby proměňoval její vztah k Němu a k dalším lidem. Biologické vazby nejsou pro Ježíše a pro ty, kdo Jej následují, těmi nejsilnějšími pouty. Už jako dospívající dívka byla posluchačkou a činitelkou Božího slova. Její život je příkladem víry a odvahy, byla ochotná riskovat vše pro to, aby naplnila Boží záměr. Byla Ježíšovou první učednicí.

Marie byla obyčejnou ženou s neobyčejným posláním – stejně jako my, ani ona nebyla bez hříchu, proto v ní nemůžeme vidět ani nedostižnou ikonu, ani ji tabuizovat – může nám být příkladem. ■

Použitá literatura:

Gien Karsen: *Její jméno je žena*

Carolyn Custis James: *Lost Women of the Bible*
<http://cs.wikipedia.org>

Vel'konočná hádanka

Nespochybnitelne veríme, že Ježiša počas Vel'konočných slávností v Jeruzaleme ukrižovali. Božieho syna, deň pred sobotou, pred západom Slnka pochovali. Písmo svedčí aj o tom, že Ježiš na tretí deň vstal z mŕtvych. Keď začneme počítať ubehnutý čas, od Vel'kého piatku po Vel'konočnú nedeľu, tak zistíme aritmetický nesúlad. Od pohrebu, po objavenie prázdneho hrobu, predsa neubehli tri dni! Vieme vôbec ako prebiehali spomínané udalosti pred viac ako 2000 rokmi? Novozákonné informácie nás stavajú pred problém *troch dní*, presného *dňa a času popravy* ako aj *pohrebu*. Napokon vzniká otázka, *ktorý deň vlastne Ježiš vstal z mŕtvych?* Bola to naozaj nedeľa? Takže:

Problém troch dní: Keď farizeji žiadali dôkazy o mesiášstve Ježiša, na svoju obranu uviedol: „Tak ako bol Jonáš v útrobách veľkej ryby *tri dni a tri noci*, tak bude aj Syn človeka v lone zeme *tri dni a tri noci*“ (Mt 12, 40). *Tri dni a tri noci* sú periódy po 12 hodín, to zn. 72 hodín (resp. 3 plné dni = 3x (2x12 hod) = 72 hod).

Problém dňa popravy: Nová zmluva označila dátum popravy „dňom prípravy“ alebo aj „dňom pred sobotou“ (Mt 27, 62; Mk 15, 42). Tento deň, podľa židovskej tradície, sa začínal a končil západom Slnka (Lv 23, 32).

Problém určenia času ukrižovania a termínu pohrebu: Ježiš svoju vlastnú smrť ohlásil silným hlasom „okolo deviatej hodiny“ (Mt 27, 62. Mk 15,34–37; Lk 23, 44–46), podľa nášho kalendára teda krátko po 15.00 hod. poobede. Pochovali ho ten istý deň – pred západom Slnka – lebo podľa Mojžišových zákonov mŕtvych museli pochovať pred počiatkom Sabatu (Mt 27, 57; Lk 23, 52–54). Apoštol Ján udalosť pohrebu spresnil poznámkou, že „...bol prípravný deň Židov

a hrob bol blízko“ (Jn 19, 42). Telo uložili do hrobu pravdepodobne pred 18.00 hod poobede.

Problém času Ježišovo vzkriesenia: Čas vzkriesenia vieme stanoviť na základe biblických textov dostatočne presne, pretože si ho Pán stanovil sám: „Syn človeka musí mnoho trpieť...zabijú ho, ale *na tretí deň* vstane z mŕtvych“ (Mk 8, 31). Malo sa to udiat presne tri dni po uzavretí hrobu Jozefa z Arimatie. Keďže Ježiš bol pochovaný večer pred západom Slnka, tak „tri dni po“ v nijakom prípade nemohlo byť ráno! Kresťanská tradícia pokladá však Vel'konočné ráno za okamih Ježišovo vzkriesenia. Prečo? Uvedomme si, že od pohrebu v piatok do nedele rána uplynul len jeden a pol dňa, tj. dve noci a 12 hodín denného sobotného dňa.

Zrejme tu niečo nesedí. Aký máme kľúč k riešeniu? Podľa predpovedí Ježiš mal byť v hrobe tri dni (72 hodín) a veríme, že Pánova predpoveď vlastnej smrti aj dátumu vzkriesenia je presná. Boží syn určite svojich nasledovníkov nezavádzal (Mt 12, 40). Ako to teda je? Kam sa podel chýbajúci čas – jeden a pol dňa? Vieme túto nezrovnalosť racionálne vysvetliť? Prezradíme, že kľúčom ku správnej odpovedi je Ježišovo svedectvo o jeho poprave. Učeníkom povedal, že bude vykonaná počas sviatkov Veľkej noci (Mt 26, 2). Navyše ženy, ktoré prišli včasráno, prvý deň po sobote, do cintorína (teda v nedeľu), počuli svedectvo anjela: „Niet ho tu, **bol** vzkriesený...“ (Lk 2, 46) – (všimnúť si neurčenú minulosť udalosti!).

Vyzývame všetkých „skúmateľov Písma“, aby nám do redakcie poslali svoje vysvetlenia. Radi ich zverejníme. Vysvetlenie existuje, nepochybujte o tom. V ďalšom čísle DIALÓGU ho aj uvedieme. (šm)

UTRPENIE V MOJOM ŽIVOTE

MILENA BETINOVÁ-FINĎOVÁ (CB Bratislava)

*V jednej piesni spievame: Trp, zmužilo trp, i Majster trpel raz...
Áno, On nás v utrpení najvyššieho stupňa predišiel. Jeho život bol životom ustavičného napätia, vnútorného zápasu a nepredstaviteľne ťažkej cesty smrti – zápas v Getsemane, týranie pri židovskom odsúdení, kruté bičovanie pri Pilátovi, naplnené slová 129 žalmu: Oráči mi orali po chrbte, vyorávali dlhé brázdy.*

Bičovanie je jedným z najstrašnejších mučení, ktoré vo svojej zlobe vymyslel človek. Rímsky korbáč bol vraj upletený z volských šliach s uzlami, do ktorých boli povkladané úlomky kostí. Tie vyorávali hlboké brázdy. Cicero o ňom hovorí ako o „najhroznejšom a najobávanejšom“ treste smrti. Umieranie bolo dlhé a bolestivé. A potom ukrižovanie: „*Hrdlo mi vyschlo ako črepiny, jazyk sa mi prilepil na podnebie... prebodli mi ruky a nohy.*“ (Ž 22, 16–17). Víťazstvo je vybojované, keď z kríža zaznieva odovzdanie sa Otcovi.

Ale čo my? Čo ja? – „*Chváľime sa aj súženiami, lebo vieme, že súženie vedie k vytrvalosti, vytrvalosť k skúsenosti, skúsenosť k nádeji.*“ (R 5, 3–4)

Prijmite niečo z mojich životných búrok a Božích víťazstiev.

Znovuzrodenie som prežila ako 14-ročná v rodnom Váľkove. Ako dcéra kulaka som sa hneď od mladosti stretávala s mnohými príkormi nastupujúceho režimu. Po ukončení vysokej školy som mala sľúbené miesto na lekárskej fakulte. No predvolal si ma kádrovník a položil mi otázku: Veríte v Boha? Chodíte pravidelne do kostola? Moja odpoveď bola „Áno“ a veľmi rýchlo sa uzatvorilo moje ne-prijatie do zamestnania. Keď som sa vydala, naše deti museli vyrastať u mojich rodičov, lebo sme nemali byt. Dodnes s bolesťou spomínam na tie zložité časy, no Pán Boh nám ich pomohol prekonať.

Moja životná cesta bola silne poznačená manželovým neúnavným tvorivým programom, takže som vlastne

ani nestíhala jeho závatné životné tempo – odborné, duchovné, básnické. A to všetko pod neustálym tlakom a kontrolou stranických orgánov a príslušníkov ŠTB pre vieru, duchovné aktivity a náboženské presvedčenie. Aj v komunistickom režime ž i l *otvorený duchovný život!* Často sa stávalo, že ho príslušník ŠTB čakával už pred fakultou a brával ho na vypočúvanie na Račiansku ulicu. Po celé roky sme žili v neustálom strachu, kedy ho vyhodia zo školy. A naše deti všetko s nami prežívali. Aj oni vedia, čo je to utrpenie pre vieru a som rada, že vlastnia takýto cenný kapitál. Spomínam si, že jedného rána, keď manželka čakala akási komisia, napísal mu mladší syn lístok: Oci, drž sa! Prežíval duchovné hlbiny účasti s otcom.

To bolo v časoch, keď:

- manžela vyhodili z katedry mikrobiológie,
- nesmel prednášať a odobrili mu možnosť pracovať v laboratóriu, čo bol tvrdý úder pre jeho odbornú aktivitu.
- aký to bol zázrak, že ho práve v tom čase Pán Boh obdaroval schopnosťou písať vedecké a vedecko-populárne knihy v slovenčine i v angličtine (vychádzali v Amsterdame). Keď nemohol viac, tak niektoré knihy uvádzal mottom z Biblie, ktoré nazýval „Staroveká báseň“.
- mal zastavený pedagogický vysokoškolský postup (20 rokov nemohol obhájiť titul DrSc ani profesúru)
- nedostal súhlas stranických orgánov na fakulte, keď ho pozvali ako hosťujúceho profesora na ročný pobyt na univerzitu v Toulouse vo Francúzsku, a neskôr na 1 a pol roka do Grenoble.
- nedostal udelenú literárnu cenu za jednu publikáciu.

„*Hospodin opatrí*“, bolo jeho heslom pri všetkých týchto príkoriach. Neskôr bezpečnosť riešila, že „káže ako biskup“. Podarilo sa však vybaviť na MK súhlas pre vykonávanie laickej kazateľskej činnosti, čo však nebolo bez následkov na jeho osobný život a na život celej rodiny. Jedna dcéra sa nemohla dostať na FFUK (prijali ju až na ministerské odvolanie), rovnako pochodila aj druhá dcéra pri prijímaní na lekársku fakultu. Tiež prežívali a spoznávali, čo je Božia moc. Lebo to bola ona, čo zasiahla na ministerstve, aby naše dcéry mohli študovať.

A potom prišli ďalšie záranky: V roku 1965 dostal manžel nečakaný súhlas na polročný študijný pobyt na Pasteurovom ústave v Paríži, o rok neskôr ďalší študijný pobyt v Oxforde v Anglicku, na oddelení, kde objavili penicilín. Paradoxne tam vznikla pieseň na žalm 137 (*Pri mútnych riekach Babylona*), presne v čase konania zjazdu KSC. V piesni smútil za svoj národ. Ešte počas pobytu v Oxforde ho pozvali predniesť úvodnú prednášku na medzinárodnú konferenciu o antibiotikách do Philadelphie v USA. Využil aj ďalšie ponuky a absolvoval prednáškové turné v 11 amerických univerzitách a ústavoch.

A potom opäť dlhé roky normalizácie. Trvalo to 20 rokov, kým sa po revolúcii roku 1989 mohol vrátiť na katedru, mohol znovu učiť, stal sa vedúcim katedry, dostal aj vedecké tituly, ktoré mu roky odmietali. Žiadosť išla cez prezidentskú kanceláriu a zrazu sa zistilo, že všetky dokumenty o obhajobách sa stratili. No Pán Boh postrážil aj toto. Manžel mal kópie, ktoré uznali. Titul profesora mu udelili v budove bývalého Ústredného výboru KSS na Hlbokej ulici v Bratislave a pri odovzdávaní minister poznamenal: „*To malo byť už dávno!*“

Perzekúcie sa skončili. Zadosťučinenie sa mu dostalo vo všetkých oblastiach, jeho knihy sa prekladali do cudzích jazykov, jeho Všeobecnú mikrobiológiu schválili ako vysokoškolskú učebnicu, dostal predtým odopenú literárnu cenu a zastával viaceré funkcie v štruktúrach OSN. Sotva by sme prežili takéto záranky Božej moci, keby nás Boh nepreviedol dlhou cestou utrpenia.

Prežívali sme úžas z Božieho konania!

Bol to úžas z Božej, nie ľudskej kompenzácie!

V plnej miere sa naplnili slová Písma: „*Veď je to milosť, ak niekto pre svedomie, ktoré koná podľa Boha, znáša*

protivenstvá a nevinne trpí“ (1Pt 2, 19). A na inom mieste: „*Ak vás hanobia pre Kristovo meno, ste blahosladení, pretože Duch slávy, Boží Duch spočíva na vás*“ (1Pt 4, 19).

A zrazu vypadol. Maximálne vyčerpaný, no s pokojom v duši, v polovici prednáškového semestra. Jeho poslanie bolo ukončené. A ja som išla ďalej v prúde života, keď som videla, že jeho úžasný vnútorný potenciál sa vyčerpal. Život prežitý v istote spasenia a napĺňania poslania. Život v pokore a skromnosti. Jeho šéf raz povedal: „*Keby som vedel toľko ako on, tak by som sa blyšťal*“. Veľa miloval, mlčal a trpel. Ako v tej piesni: „... *Ja mlčať chcem jak drahokam, keď brusičov ho drobí brus* ...“

Na Ozdínskom cintoríne si môžeme prečítať Kristov citát: „*Chcem, aby aj oni boli so mnou!*“

A nevdojak mi prichádzajú na um aj iné slová apoštola Pavla: „... *utrpenia terajšieho času sa nedajú porovnať s budúcou slávou, ktorá sa má na nás zjaviť*“ (R8, 18)

Rozmýšľam, ako sme to všetko mohli prežiť. Tie nekočné roky napätia a neistoty. Odpoveď je jasná – prežili sme vďaka nadmernej duchovnej i odbornej aktivite. Ustavične sme tvorili – raz kázne, potom prednášky, preklady, piesne... Bez aktivity by sme to asi nezvládli. Veď predovšetkým duchovná aktivita podopiera, zachraňuje.

Veľa a často sme spievali duchovné piesne. Ktosi raz povedal: „*Keď sme nechceli plakať, museli sme spievať*.“ A my sme spievali. Ráno – *Vďaka Ti, Otče, za tú noc*, spievali sme večer, pri stole, pred cestovaním i v aute na cestách. Manžel prinášal nové a nové piesne z Anglicka, Francúzska, prekladal, sám tvoril nové a my sme ich takto recenzovali. Dlhé roky práce v spevníkovej komisii boli náplňou našich večerov. Myslí si, že najväčšie chvály svojmu Bohu a svojmu Spasiteľovi spieva vo večnosti.

A čo povedať na záver? Bola som nesmierne unavená. Celý život som bola veľmi unavená, vyčerpaná. No vždy ma podopierala viera, ktorá sa preniesla aj na naše deti a vnukov. Viera môjho zboru, kde som prežila 55 rokov. Milujem tento zbor, toto spoločenstvo. Za všetko krásne i menej krásne, čo som tu prežila. A prosím o odpustenie, ak aj zo mňa išlo menej krásne. Za všetko ďakujem! Za život, za vieru, za spasenie i za odpustenie. ■

(Prednesené na modlitebnej hodine 14. 12. 2008 v zbere CB na Cukrovej ulici v Bratislave)

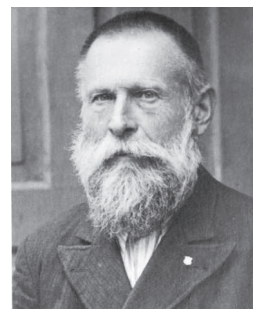

HANKA HANESOVÁ - Múr nárekov

SAMUEL ČINČURÁK

28. 7. 1883–14. 11. 1952

Pripravil: JOZEF UHLÍK

Na Dolnej zemi

Kolportér a misionár, osvetový pracovník a ľudový autor poučných poviedok a rozprávok Samuel Činčurák sa narodil v Pivnici na Dolnej zemi v terajšom Srbsku. Mladosť prežil v Iloku, ktorý je dnes súčasťou Chorvátska. V roku 1901 prišiel do Iloku evanjelizovať misionár spolku Modrého kríža (MK) Ján Roháček zo Starej Turej. Výsledkom jeho kázní bolo, že sa ľudia začali stretávať, aby sa modlili a čítali si Božie slovo. Na Veľký piatok 1901, ako spomínal Samuel Činčurák, udrela aj jemu hodina Božieho zmilovania a prijal Pána Ježiša za svojho Spasiteľa. Na jeseň toho istého roku prišla do Iloku aj Kristína Royová a pri jednej z jej kázní o milosrdnom Samaritánovi pochopil výzvu „*Chod' a učíš to tiež*“ ako Božie povolanie do služby hriechom zraneným ľuďom. Zostal mu verný po celý život. Aby sa pre túto prácu vyzbrojil, odišiel v rokoch 1906–1908 študovať na misijný ústav v Katowiciach a neskôr do Hausdorfu. Po jeho skončení sa rozhodol prijať pozvanie na miesto misijného kazateľa pre Novohrad. Prestáhoval sa do Ozdína a začal spolupracovať s miestnymi bratmi a sestrami (manželia Struhárovci, Pavlom Spišiakom, Michalom a Jánom Ďuriškovcami, Jánom Mlynárom a ďalšími). Ale jeho práca sa nesústredila len na Novohrad.

Prebudenie v Nyíregyháze

V slovenskom evanjelickom zbore v Nyíregyháze práve v tom čase začalo duchovné obživenie. Samuel Činčurák sa už od roku 1908 modlil za toto mesto, a tak na jar 1910 jeho cesta viedla práve tam.

Na túto návštevu spomína takto:

V nedeľu doobeda sme šli do kostola a sestra Suchánska ma predstavila rodinám, ktoré dochádzali zo salašov. Hneď ich pozvala na popoludňajšie zhromaždenie. Dom brata Suchánskeho sa na odpoľudňajšom zhromaždení zaplnil. Domáci gazda bol otrokom alkoholu – hneval sa a vyhrážal sa – vraj on tu z toho urobí mäsiarsky výsek. „Sekerou ich všetkých posekám a stanem sa slávnym“ – povedal. Ale Pán, ktorý ma sem poslal, to nedovolil. Spievali sme z Transcía, modlili sa a kázal som Božie Slovo. Bolo to veľmi požehnané. Boží duch pracoval na poslucháčoch. Nezostalo ani jedno oko suché. Sám gazda sa nakoniec na prahu kuchyne so vzdychaním poddal Slovu Božiemu. Na druhý deň sme navštívili Vrbovské salaše. Zhromaždenie bolo v dome Michala Grexu. Aj tam silne pôsobil Duch svätý a na moju výzvu: Kto sa chce odovzdať Pánovi?, jedna mladá žena, manželka Jozefa Markuša

(matka kazateľa J.O. Markuša) a jej staršia sestra (manželka Michala Grexu) povstali a v plači s modlitbami sa obrátili k Pánovi Ježišovi. Potom sme sa aj s ostatnými dlho rozprávali a ja som ich vyzýval, aby rozhodnutie pre Pána neodkladali. Tu sa sestra Markušová energicky obrátila na svojho muža a povedala: „Toto je môj muž, bárs by sa aj on obrátil! Je dobrý človek, ibaže je silne zviazaný so svojou fajkou“. „Čo tam fajka! Nechajte mu ju! Nech len prijme Pána Ježiša a uverí Spasiteľovi“ – odpovedal som. Obrátil som sa k ujovi Markušovi a opýtal sa ho: „Všakže budete milovať Pána a chodiť do zhromaždenia?“ „Budem, ale čo bude s mojou fajkou?“ „Len si ju nechajte, Pán Vám ukáže, čo s ňou!“ A s tým sme sa rozišli.

Ďalší deň ma vzali do Nagykálló. Aj tam bývali slovenské evanjelické rodiny. V dome Štefana Pápaja sme mali požehnané zhromaždenie. Satan aj tam chcel vyčítať. Jeden muž neustále prerušoval kázanie Slova, ale zhromaždení ho umlčali. Božie Slovo silne pôsobilo a prvý, ktorý sa obrátil bol syn toho nespokojného. To ho tak rozúrilo, že sa mi vyhrážal zastrelením. Bratia ho však obstúpili a Pán zabránil, aby ten zločin vykonal.

Samuel Činčurák navštívil Nyíregyházu viackrát, pretože sa tam začalo veľké prebudenie a bol tam úžasný hlad po Božom slove. O jednom z ďalších pobytov napísal:

Ak som sa dovtedy modlil za to mesto, odvtedy som tak robil ešte intenzívnejšie. A Pán moje modlitby vypočul. Čoskoro som dostal ďalšie pozvanie. Pri ďalšej návšteve som strávil v Nyíregyháze dva týždne a každý deň som evanjelizoval. V nedeľu sme mali päťkrát zhromaždenie, v meste, na salašoch aj vo viniciach. V tom čase sa už bratia schádzali v prenajatej miestnosti. Na Vrbovských salašoch ma brat Jozef Markuš privítal takto: „Brat misionár, ak by ste mi pri prvej návšteve povedali, že nesmiem fajčiť, nikdy by som sa neobrátil. Keďže ste mi to vtedy povolili, nech len prijmem Pána Ježiša, ja som Ho prijal a On ma oslobodil od náruživosti k tabaku“. Jedného dňa zastal pred domom Suchánskych koč. Vystúpil mladý muž a pýtal sa: „Je tu ten pán misionár?“ „Áno, čo si prajete?“ „Prišiel som ho odviesť na náš salaš.“ „Veď prečo nie, som tu nato, aby som zvestoval evanjelium všade“. „V našom salaši sa však chystajú vás zabiť!“ „To nevaď, o to skôr sa stretnem s Pánom“ – pokojne som odpovedal. Posadil som sa do koča s cestou som ho naučil spievať pieseň Ja biedny červ a biedny hriešnik. Došli sme na Markó salaše. Brat Michal Pápaj ma predstavil svojej manželke.

Ludia sa začali schádzať a dívali sa na mňa so strachom. Satan i mňa strašil. Uvidíš, dnes ťa zavraždia. Prekonal som obavy a začali sme zhromaždenie. Vyše dve hodiny sme oslavovali Pána a prítomní ma ešte žiadali hovoriť. Potom sme sa modlili. Veľ a ľudia sa modlili. Keď všetci odišli, s domácimi sme pokľakli a vzdali vďaku Pánovi za ochranu.

Literárna činnosť

Popri misionárskej práci sa pod vplyvom Kristíny Royovej venoval aj literárnej činnosti. Uverejňoval básne, krátke príbehy zo života a biblické úvahy v mesačníkoch *Svetlo*, *Klasy*, *Večernica* a v časopise *Betanie*. Všimol si každodenný život s jeho svetlými, ale najmä tienistými stránkami a svoje pozorovania vykreslil v krátkych obrázkoch, ktoré mali poučujúci charakter. Inšitnou formou podával to, čo videl, počul a prežil okolo seba. Zaoberal sa páličivými témami, ako bol alkoholizmus Slovákov, cigánska otázka (*Džavro*, 1909), život dolnozemsých Slovákov (*Malý plátenkár*, 1910), problém potratov (*Tajná vrachovia*, 1914), správy z bojísk I. svetovej vojny. V roku 1908 sa presťahoval z Dolnej zeme do Ozdína, kde sa ujal práce pobočky spolku Modrého kríža. V roku 1912 sa oženil so Zuzanou Betinovou, s ktorou mali päť detí – Pavla, Boženu, Milicu, Vieroslav a Bohumila. Prvú svetovú vojnu prežil na srbskom fronte, potom na ruskom v Haliči a nakoniec na talianskom fronte na Piave. Po vojne napísal viacero rozprávok pre deti: *Malý Nespokoj*, 1923, *O kaprov*, 1928, *Čo brezička prežila*, 1930, *O zajáčikovi*, 1931. Svoju víziu Slovenska nezaťaženého kľatbou hriechu načrtnol v románe *Nové Slovensko* vydanom v roku 1936. Román však vyvolal kontroverznú reakciu. Popri beletrii písal aj básne. Badateľ na nich vplyv ľudovej poézie – balady. Nasledujúca ukážka je z jeho básne

Svedok o Božej láske

Bol neúnavným organizátorom a aktívnym účastníkom biblických konferencií MK (Ozdín 1921 a 1922) a podobných podujatí na Slovensku, aj mimo neho. Podieľal sa aj na výstavbe modlitebne v Ozdíne, ktorá bola dokončená v roku 1924. Počas trvania spolku MK v Ozdíne nebola krčma. Na jar a v lete Samuel Činčurák gazdoval, v zimných mesiacoch so zvesťou evanjelia Ježiša Krista precestoval veľa miest a obcí na Slovensku. Podľa jeho pracovného výkazu navštívil napríklad len od 4. 12. 1939 do 13. 1. 1940, teda za necelých šesť týždňov, 31 obcí od Hrašovíku pri Košiciach, cez Prešov až po Mokroluh pri Bardejove, kde kázal Božie slovo a potom pokračoval smerom na západ cez Mengusovce, Hybe, Vrútky až na Starú Turú. Už v čase komunizmu v roku 1950, keď sa rozhodovalo o ďalšej existencii a práci MK, píše br. J. Potúčekovi: „Včera som sa vrátil domov z mojej misijnej cesty, ktorá bez desiatich dní trvala šesť mesiacov. Pán mi žehnal bohate nad moje prosby. Všade pekné prebudenie, keď by len teraz bol Apollo, čo by šiel zalievať, ale tých je málo, čo by zalievali.... Veľmi som zvedavý, ako sa vy tam máte. Brat dr. Fajfr mi hovoril, že viacej duší prišlo k obráteniu, to je veľmi pekné, len keby sa nevyhutovalo s tou novou cirkvou, teraz keď čakáme, že už príde Pán“.

Samuel Činčurák odišiel k svojmu Pánovi po krátkej chorobe 14. 11. 1952. Pochovaný je na Ozdíne.

P.S. Zaujímalo ma, či žijú nejakí potomkovia Samuela Činčuráka a tak som použil prostriedok modernej komunikácie, akým je sociálna sieť a zistil som, že dvaja z jeho pravnikov sú kazateľmi Božieho Slova v ev. a. v. cirkvi. Viera v Pána Ježiša Krista má aj v tomto rode svoje pokračovanie. ■

Zdroje: J. O. Markuš: *Isten műve napjainkban* (V časoch Božieho diela), Nyíregyháza 1935

J. Potúček: *Literárna činnosť Samuela Činčuráka* (1883–1952), Bratislava 1973

Otec a dcéra

Zdobené nebo hviezdami
a šíre pole kvietkami,
ej, kvietkami.

V tom poli širom niety nik
iba muž mladý nemocný,
ej, nemocný.

Dievčatko kráča do poľa,
na otca s plačom zavolá,
ej, zavolá:

Kde si mi, kde si, otče môj,
miláčok teba hľadá tvoj,
ej, hľadá tvoj.

Tu, dcérka moja milená,
kde rosa padá studená,
ej, studená.

Prechladneš, otče, či nevieš?
Domov poď, vstaň a tu nelež,
ej, tu nelež.

Nemôžem, dcérka má milá,
neprávosť zdravie zabila,
ej, zabila.

Dcérka si otca ľúbala,
Pod domov, s plačom volala,
ej, volala.

Dcérenka moja, slabý som.
Nemôžem hor' vstať, chorý som,
ej, chorý som.

Tak ja ťa, otče, zodvihnem,
a domov si ťa odvediem,
ej, odvediem.

Umdlené telo – ó, Bože,
malá ho zdvihnúť nemôže,
ej, nemôže.

Dcérenka moja, rád ťa mám,
nechaj ma, nech tu dokonám.
ej dokonám.

Zhásajú hviezdy, je zima...
Dcérka si otca objíma,
ej, objíma.

Studená rosa, chladne muž...
aj hviezda jeho zhasla už,
ej, zhasla už.

NAŠINEC NA OLYMPIÁDE

ONDREJ LUPTÁK bol predvlani na letnej olympiáde v Číne. Nedávno sa vrátil zo zimnej olympiády vo Vancouveri. O rozhovor ho požiadal ŠTEFAN MARKUŠ.

Vnímaš rozdiely medzi „čínskou“ a „kanadskou“ olympiádou?

Podarilo sa mi naozaj vidieť aj letnú aj zimnú Olympiádu. Rozdiely som určite vnímal, hoci na oboch olympiádach som bol len ako pozorovateľ a videl som len zlomok všetkých dianí. Popísal by som ich z niekoľkých pohľadov.

V Číne – teda Pekingu som bol skôr služobne a tak program, ktorý sme tam mali bol viac-menej oficiálny. V Kanade som bol súkromne – čo si hneď viac uvedomíš, keď si platíš letenku. Program som si tvoril sám, až na výnimky, keď som bol na otvorení Slovenského reprezentačného domu. Peking bol skoro umelo krásny a všetko špinavé a nevhodné bolo zakryté krásnymi maľbami na vysokých plotoch. Avšak výzdoba mesta bola naozaj krásna, čo sa týka farieb a kvetov. Všetko bolo akosi oddelené od reálneho sveta – všetky štadióny boli úplne nové. Ľudia boli milí a bolo tam všade vidieť usporiadateľov a veľa policajtov (možno vojakov). V Pekingu v deň otvorenia uzatvorili o 16.00 hod poobede miestneho času všetky obchody a všetky hlavné tepny mesta.

Vancouver bol taký celkom prirodzený. V uliciach downtownu to žilo „jarmočným životom“ a na hlavnej triede zvanej Robson street bolo množstvo atrakcií od „native people“ (rozumej Indiánov) a samozrejme, podujatí pre turistov a účastníkov olympijských hier – hoci je počas olympiády tiež len pre peších. Premávka tam fičala úplne normálne, len s obmedzeniami niekoľkých ulíc a obchodné domy predĺžili svoje otváracie hodiny do polnoci. Štadióny ako BC Hall alebo GM Hockey Place neboli nové, ale akosi zapadli do koloritu výzdoby olympijského Vancouveru.

Peking – to bol obraz ľudsky skoro dokonalej súhry pri otváracom

ceremoniáli. Množstvo ľudského potenciálu a materiálu bol v absolútnej presnosti a precíznosti nacvičený a potom predstavený verejnosti na svete. Snáď žiadna krajina nedokáže s ľuďmi to, čo Čína.

Vancouver – to bol obraz technickej (aj keď s menšími chybami) prezentácie a laserovej show. Človek je drahý, technika je na vysokej úrovni. Nie je im známa spartakiáda a vojenské cvičenia.

A nakoniec z úplne pragmatického pohľadu obyčajného návštevníka, východ, teda konkrétne Čína, je pre nás cenovo ďaleko dostupnejšia (keď sa tam už dostanete). Západ alebo Kanada a obzvlášť Vancouver, ten je pre naše peňaženky podstatne náročnejší.

Kanada je veľmi ďaleko a je to obrovská krajina. Čím ťa najviac prekvapila?

Svojou veľkosťou a prírodou. Vzďialenosť z Toronta do Vancouveru je lietadlom cca 4,5 hodiny a časový posun 3 hodiny! Keďže som nemal možnosť vidieť (fyzicky) iné miesta okrem širšieho okolia Vancouveru (letisko v Toronte a potom v Calgary), tak toto mesto má vari všetko, čo si môžete priať pre „ideálny“ ľudský život – more, miernu klímu v meste, hory vzdialené iba pár kilometrov, dokonca „rain forest“ (dažďový prales) a nakoniec Whistler, najväčšie stredisko zimných športov v Severnej Amerike a Kanade. Príjemne ma prekvapili ľudia – ich príjemné správanie, záujem o iných a najmä v obchodoch neustála otázka „how are you doing today?“ (Ako sa máte? Čo dnes robíte?) Ľudia sa vedía aj usmievať. A pritom nepracujú menej. Naopak, stále sa presúvajú – žiť v centre mesta je náročné, a preto sa žije v širšom okolí. Aby stihli prísť včas do práce, musia vstať skôr a predísť najväčším dopravným špičkám.

Slovenskí športovci vo Vancouveri prekvapili. Vedia Kanada, kde leží Slovensko?

Neviem presne ako to myslíš, že prekvapili a predpokladám, že pozitívne. Ak máme na mysli 3 medaily, tak určite áno – asi by sme sa na Slovensku mali zamyslieť, že biatlon je asi veľmi perspektívny šport pre Slovensko. Zažil som „naživo“ len jeden hokejový zápas, a to Slovensko – Česko a, žiaľ, prehrali sme, hoci hokej to bol dobrý. Teda minimálne pre mňa, zažiť hokej v GM Hockey aréne na Olympijských hrách bol obrovský zážitok. Čo sa týka druhej časti otázky, tak mnohí Kanadania si spájajú Slovensko s bývalým Československom a tu by nezaškodilo viac dobrej propagácie. Ak si však dáme dokopy to, čo majú Kanadania doma – Skalisté hory a iné prírodné vzácnosti a porovnáme to s tým, čím sa my na Slovensku hrdíme – Tatrami, tak by bolo naivné si myslieť, že bežný Kanadan k nám príde len na návštevu Vysokých Tatier alebo zalyžovať si v našich mini-velhorách. Aj keď sú krásne.

Páčil sa ti Slovenský dom vo Vancouveri? Doma sme o ňom čítali mnoho negatívneho.

Mne áno. Hovorím však subjektívny pohľad. Slovenský reprezentačný dom bol na jednej z hlavných ulíc Vancouveru – Seymore Street – v divadle. Zažil som tam oficiálne otvorenie vďaka môjmu bratovi Jozefovi, ktorý tam hral na violončelo. Jedlo mali veľmi dobré a taktiež víno od slovenského dodávateľa chutilo. Navštívil som tento dom ešte dvakrát, keď tam mal Jozef koncerty a stretol som tam aj známych ľudí. Možno by si bolo treba prečítať blog Štefana M. www.olympicinsider.sk, ktorý tam pracuje ako dobrovoľník (študent vo Vancouveri) a má pohľad toho, ktorý tam obsluhuje a prijíma hostí. Hovorí, že aj negatívna ►

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKEJ

FEBRUÁR 2010

Toto stretnutie Rady sa výnimočne uskutočnilo v nádhernom prostredí v Mýte pod Ďumbierom, za čo ďakujeme M. Moravskému. Prežili sme vážne chvíle otvoreného zdieľania, za čo ďakujeme svojmu Pánovi.

Rada rokovala o tréningovej konferencii MÁME ČO ZVESTOVAŤ s Davidom Jackmanom 25.–27. marca v Liptovskom Mikuláši. V tomto roku bude dôraz na zvestovanie biblických príbehov. Prihlášky prijíma kancelária RCB do 20. februára.

Rada upravila program pastorálky kazateľov 24.–25. marca v RZ Demänovka v Liptovskom Mikuláši.

Schválila pravidlá pre udelenie študijného voľna kazateľom v činnnej službe a uložila tajomníkovi a kancelárii spracovať ich do formy vnútrocirkevnej smernice.

Upresnila plán vizitácií tak, že v roku 2010 sa uskutočnia vizitácie v Hermanovciach, Košiciach, Starej Turej, Trenčíne a Vranove nad Topľou.

Odsúhlasila pracovnú náplň pre správcov zborov. Považuje ju za minimalizovaný obsah a odporúča staršovstvám doplniť duchovnú časť o body, ktoré pre miestne pomery považujú za potrebné. Po podpise správcov, podpredsedom staršovstva a Radou bude priložená k pracovnej zmluve do osobných materiálov.

Pozve vikára Ervina Mittelmanna na predordinačný pohovor 4. marca do Žiliny.

Prijala informáciu o ordinačnom procese vikára Ludovíta Feketeho z Kolína a ráta s jeho službou na Slovensku.

Kazateľ Bohdan Roháček neprijal pozvanie trenčianskeho staršovstva za správcu tohto zboru.

Kazateľ Martin Uhriňák prijal pozvanie bardejovského zboru za správcu ich zboru a Rada bude sledovať ďalšie rokovania o podmienkach a čase jeho nástupu.

Rada rokovala o personálnych otázkach a potrebách zborov v súvislosti s uvoľnenými kazateľskými miestami, s bratmi, ktorí sa pripravujú do služby a zámermi do budúcnosti. Rozhodla, že predseda bude aktívne rokovať o personálnych otázkach a požiadavkách zborov s tým, že bude Radu priebežne informovať o jednotlivých prípadoch.

Prijala návrh kazateľa Miroslava Haszicsa z Levíc na rozviazanie pracovného pomeru k 30. 9. 2010, keď sa stane riaditeľom novobudovaného Domova seniorov.

Oboznámila sa s konferenčným návrhom staršovstva levického zboru a zaujme k nemu stanovisko v konferenčných materiáloch.

Z celocirkevnej zbierky na pomoc Haiti prijala 10.000 €, ktoré pošle postihnutým prostredníctvom *Svetevej federácie slobodných evanjelikálnych zborov* (IFFEC) a vyjadruje poďakovanie všetkým obetavým darcom.

Diskutovala o ekumenickej spolupráci medzi cirkvami v súvislosti s veľmi rozdielnymi postojmi vo vnútri cirkvi ako aj u našich partnerov.

Prijala pozvánku Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na oslavy 400. výročia Žilinskej synody.

Predseda inštaloval kazateľa Gabriela Gajdoša za druhého kazateľa Zboru CB v Banskej Bystrici s poverením pre misijnú stanicu v Žiari nad Hronom.

Zapísal: Ján Henžel

reklama je niekedy dobrá reklama a ľudia prišli, aby videli, čo to také negatívne tam je. A vraj odchádzali spokojní – aj keď si zaplatili vstupné. Nuž, neviem...

Bol si svedkom prehry slovenských hokejistov s českými. Nebola by remíza spravodlivejšia?

Z pohľadu fanúšika slovenskej reprezentácie len výhra uspokojí ... (remíza byť nemohla). Ja som však videl kvalitný hokej a naživo, takže som bol spokojný. Ten ďalší s ruskou zbornou som, žiaľ, nevidel. Sedel som už v lietadle, takže som si nemohol vychutnať výhru.

Chodia Kanadčania do kostolov? Mali športovci v olympijskej dedine kaplnku?

Určite mnohí chodia. V centre Vancouveru som objavil malý kostolík, no koľko do neho alebo iných kostolov chodí návštevníkov, to neviem. Žiaľ, do olympijskej dediny som sa nedostal, takže na túto otázku nemám odpoveď. Ja osobne som dal prednosť prechádzke v nedeľu ráno na White Rock Beach, kde sme so sestrou strávili v nádhernom jarnom počasí chvíľu zmysluplného rozhovoru.

Na Slovensku sa hovorí o narastajúcom napätí medzi

anglicky a francúzsky hovoriacimi Kanadčanmi. Je tento problém naozaj aktuálny?

Len podľa počutia môžem povedať, že aj francúzska menšina v BC (British Columbia) si žiada dvojjazyčnosť. Hoci, podľa kanadskej občianky (mojej sestry) je počet žijúcich Francúzov v BC ďaleko menší, ako samotný počet ruskej menšiny. A to nehovoríme o čínskej alebo inej ázijskej menšine (alebo väčšine?) Osobne som sa s problémom jazyka nestretol, lebo kdekoľvek v meste alebo širšom centre, ma vždy oslovili anglicky. Takže som sa so svojou angličtinou dokázal dohodnúť a nemusel som si kupovať francúzsko-anglický slovník. ■

EXISTUJÚ HRANICE NAŠEJ NENÁSYTNOSTI?

„Pravé zločiny sa netrestajú na tomto svete. Potrebujú časnosť, aby sa stali a potrestá ich iba večnosť“

S. A. Kierkegaard

Prorocké a nadčasové myšlienky dánskeho filozofa zazneli koncom 19. storočia, a my iba konštatujeme, že svet sa k lepšiemu nemení. Aj medzi nami žijú ľudia bez morálnych zábran a sú neovládateľní. Sú schopní všetkého. Nové zlo už nedokážu ani vymyslieť, lebo všetko sme už tu mali. Čudné, nie? Zamyslime sa nad udalosťami posledných dní. Čo len vyvádza naša sudcovská komunita? Fantazirujú o maximálnej mzde a tak odkryli nenásytnosť ich stavu. Dobré, že sa odhalili. Ľud sa dozvedel o extrémnych platových rozdieloch našich občanov. Poslanci súbežne diskutujú o minimálnej mzde. Komu fandí naša sociálne zameraná vláda? Ja si myslím, že prívlastkom „sociálna“, len negatívne ovplyvňuje spoločenskú stabilitu, lebo bezprecedentne zhoršuje kultúru konzumu. Jedni žijú z „úst do úst“, ďalší za hodínové predvádzanie konského póla na zamrznutom Štrbskom plese si strčia do peňaženky 60 000 Eur. Argentínske kone, slovenskí mecenáši poskytlí ako bonusový výrobný prostriedok pre zábavu. Za bývalého režimu si komunistickí pohlavári dovolili poľovačky z helikoptéry na jelene, kdesi na Orave. Konali však bez obecnstva – ešteže tak. To by bolo, aby plebs pozoroval zábavu členov ÚV KSČ. Tí dnešní pohlavári na konské pólo pripustili divákov, aby aspoň z obďaleč videli, čo Slovensko dokáže. Tvorivosť usporiadateľov hodnotíme kladne – veď vymyslieť takú dobrú predvolebnú reklamu sa hocikomu nepodarí. Ešteže máme tie televízory! Britský novinár (Neal Lawson) ľudskú túžbu po luxuse komentoval trefne: „Žijeme v kultúre turbokonzumerizmu, v ktorej sa nesnažíme udr-

ŠTEFAN MARKUŠ

Komu fandí naša sociálne zameraná vláda?

Ja si myslím, že prívlastkom „sociálna“ len negatívne ovplyvňuje spoločenskú stabilitu, lebo bezprecedentne zhoršuje kultúru konzumu.

žať krok so susedom vedľa, ale s manželmi Beckhamovými. Takže dosť nikdy nie je dosť. Vytvára to nepokojnú a napätú atmosféru“. Smutné je, že k takejto situácii prispievajú aj naši politici. To, čo sa nepodarilo totalitnému režimu dôsledným potieraním ľudskej dôstojnosti, darí sa bande moderných kvázi politikov. Čo nedokázali ani nekultúrni diktátori minulosti, v praxi realizuje slovenská politická špička. Bez kontroly, v priamom prenose, „na živo“, bez námahy, pred našimi očami. Zdravý rozum prestáva fungovať a nechápe, ako môže v právnom štáte malá skupina rozkrádačov beztrestne konať. A navyše, národ tleska a triumfálne vykrikuje! Víťazí demagógia a nebadáme, že začíname žiť na troskách hodnôt, aké sme pred rokmi chceli trvalo na Slovensku udomáčniť. Niečo nás udržuje v umelom spánku.

Na myseľ prichádzajú slová múdreho kazateľa: „Čo bolo, to bude, a čo sa robilo, to sa bude robiť. Niet nič nového pod slnkom“ (Koh 1, 9). Vyzýva biblia kresťanov k rezignácii? Ja skôr pociťujem, že nastal čas k prebudeniu. Paralelu nachádzam v histórii Izraela. Kultúrno-politická situácia doby proroka Zachariáša sa podobala tej našej. V kritickom čase ľudia poznali, že niečo sa musí zmeniť. Nemožno zostať v narkóze. Našťastie, Boh ústami proroka prehovoril: „Toto sú príkazy, ktoré máte zachovávať: Hovorte každý pravdu svojmu blížnemu, vo svojich bránach nastoľujte pravdu, právo a pokoj, nech nik nezmysľá vo svojom srdci zle proti svojmu blížnemu a nemiluje krivú prísahu, lebo toto všetko sú veci, ktoré nenávidím – znie výrok Hospodina“ (Zach 8, 16–17). Čo prorok národu tlmočil? Odporúčal nekľamať, žiť v pravde, ďalej nastoľovať právo a pokoj. Už dlho poznávame, že tieto hodnoty sú prchavé. Kto však, ak nie kresťania by mali byť ich ochranármi? ■

DIALÓG

03/2010, III. ročník

MLADÝCH

EDITORIAL

Každá Biblia hovorí o svojom majiteľovi veľmi veľa. Každá obsahuje nejaký dátum (venovanie, obrátenie...), v každej je vidieť, či ju jej majiteľ číta, alebo je len mementom v knižnici. Je z nej jasné, ktoré state má najradšej, zväčša sú práve strany, kde sa nachádzajú žalmy najšpinavšie (pozrite sa na okraj svojej Biblie). Biblia je osobná kniha natoľko, nakoľko sú v nej poznámky, podčiarknuté texty, prípadne zvýraznené zvýrazňovačom. Každý má svoj štýl a každý sa vo svojej Biblii vyzná už nielen podľa kníh či záložiek, ale aj podľa poznámok. Ja viem, že príbeh o márnotratom synovi sa začína na pravej strane a ten list nájdem podľa špecifického rozloženia poznámok. Nie je to tak u viacerých?

(pokračovanie na ďalšej strane)

foto: M. Mikušová

redakčná rada: **Eva Myjavcová (predsedníčka)**
Bohuslava Bánová
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

redakcia: **Jana Cabadajová**
Dalibor Beregszászi
Nada Máhriková

grafické spracovanie: **Nada Máhriková**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

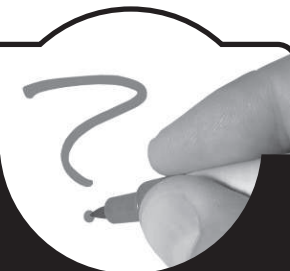
kianickova.eva@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mesacnikdialog.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

NEMODERNÁ BIBLIA

Naozaj, knižná forma Biblie je veľmi osobná a skvelá vec, ale dnes už existujú mnohé iné, ktoré ju v niečom dopĺňujú, v niečom kopírujú a v niečom možno aj prekonávajú, ale to už je na posúdení každého osobne. Všetky tieto nové formy Biblie majú jednu vlastnosť spoločnú, sú akési „sterilné“, akési neosobné. Tú istú Bibliu, ktorú mám v mobile, môžem „podarovať“ komukoľvek bez toho, aby stratila svoj obsah a bez toho, aby som ja o niečo prišiel. Stále ju predsa mám! Keby som však požičal svoju Bibliu, z ktorej si ráno čítam, už by mi chýbala. Takýchto sterilných foriem Biblie je niekoľko, ja tu spomeniem štyri.

Asi najsterilnejšou a najneosobnejšou je audio-Biblia. Mať celé biblické knihy načítané na kazetách, alebo vo formáte mp3 v počítači, či na mp3-prehrávači, je síce šikovná vec, ale jej využitie je praktickejšie skôr pre ľudí starších alebo slabozrakých, ktorým už nemá kto prečítať Bibliu. Pre nich to je vec na nezaplatenie. No pre nás ostatných vidím skôr jej hendikep v tom, že sa ťažko vracia ku konkrétnemu slovu, alebo vete, zamestnáva hlavne uši, a ak popri tom nerobíte nič, môže sa stať, že ju prestanete počúvať, alebo sa myslí zamestná niečím iným, (čo práve vidíte, alebo čoho sa dotýkate...). Nemožno si v nej urobiť poznámku, dať záložku, ku ktorej sa vrátim atď.

Podobne sterilná je aj Biblia na internete. Nachádza sa ich tam veľa, umožňujú rýchle vyhľadávanie, tie šikovnejšie dokonca vytvorenie odkazu na konkrétny verš alebo odsek a ten sa dá pripojiť do diskusie ako odkaz a nie je potrebné kopírovať celý úsek želaného textu. Tiež si v nej ale nemôžete robiť poznámky, alebo niečo podčiarknuť. Osobne som nestretol človeka, ktorý by prečítal aspoň celý Nový Zákon na internete, to radšej

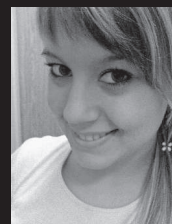
mať Bibliu v mobile.

Aj táto forma je dosť sterilná, má však mnoho výhod: nemá žiadnu hmotnosť, je kopírovateľná, ľahko sa v nej hľadá, hoci len podľa úseku slova (slovotvorný základ bez predpony a koncovky) a ono to samo nájde všetky výskyt v Biblii, alebo len v konkrétnych knihách, kde chcete hľadať. Je možné tam dávať záložky, aby ste v nej nemuseli zakaždým „listovať“. Je možné posielat verše SMSkami, ale ja na nej najviac oceňujem to, že je mobilná a že „svieti“. Takú Bibliu v mobile mám stále so sebou a aj keď nestíham ráno dokončiť svoje pravidelné čítanie, môžem to dočítať cestou do práce v autobuse (mimochodom, ak nešoférujete je to okrem modlitby asi najrozumnejšie strávený čas, ktorý by vám inak pretiekol pomedzi prsty). Viackrát som takúto formu čítania využil, keď som cestoval vlakom. Je to veľmi praktické, najmä ak človek cestuje nočným vlakom, všetci v kupé chcú spať, je príliš šero na to, aby sa dala čítať na papieri tlačaná kniha, ale tá v mobile „svieti“, je preto čitateľná, nikoho neruší a keďže sa na nej dá nastaviť takmer ľubovoľná veľkosť písma, je to určite najšikovnejšia forma Biblie k čítaniu v „extrémnych podmienkach“. Šikovný „písmak“ by si vedel za pomoci mobilu určite urobiť aj prípravu na krátku kázeň. Pokiaľ máte hry a 1,5 MB voľného miesta, nie je nič lepšie, čo by ste si tam mali nainštalovať.

Ešte lepšie v tomto porovnaní vychádza Biblia v počítači. Zvláda všetko čo Biblia v mobile, ale softvér ktorý sa na to používa (Theophilos, BibleTime, Xiphos...) umožňuje mať otvorených viacero Biblií naraz a synchronizovať ich navzájom (čo je veľmi užitočné nielen pri štúdiu, ale aj pri súkromnom čítaní) a porovnávať čítaný text v paralelných prekladoch, aby človek videl rôzne pohľady na ten istý

Moji rodičia uverili, až keď boli v prvom ročníku na vysokej škole, aj napriek tomu, že mali kresťanské rodinné pozadie. Boli vedení k Bohu už ako deti, ale skutočne s ním začali žiť až oveľa neskôr a v podstate vďaka „náhode“. Nás, deti, samozrejme, tiež vychovali v zbore, učili nás spoznávať Písmo a žiť s Bohom. Vystáva však otázka: má pre deti význam čítať Bibliu, keď aj tak mnohým veciam nerozumejú a skutočné rozhodnutie spravia aj tak až v staršom veku?

Veľa z nás to pozná. Sviatočné nedeľné rána, u niektorých už budúci obed vyvoniaval, chlapi hľadali neroztrhané nohavice, malé slečny rozmýšľali, ktoré silonky si zobrať, ktoré šatôčky, ako si vyčesať vlásy, na poslednú chvíľku sa ešte hľadal zošitok z nedeľnej besiedky, prípadne sa ešte dokresľovala domáca úloha... Besiedka, aspoň pre mňa, bola vždy dôležité miesto. Predstavovala môj najväčší sociálny život v detstve. Boli tam všetci moji najlepší kamaráti, vymýšľali sme tam najväčšie darebáctva. Samozrejme, vždy sa preberal nejaký biblický príbeh, učili sme sa veršik a rozprávali sa, ako to všetko aplikovať do nášho detského sveta. Nevieť povedať, či som plne vnímala šírku a hĺbku Biblie, napriek tomu sa mi veršiky memorovali niekde do môjho podvedomia a počas rôznych vecí, ktoré som robila, tak mi vyskakovali v hlave. Bola to súčasť môjho svedomia. Nie vždy, samozrejme, ale boli niektoré naozaj jednoznačné a ľahko pochopiteľné aj pre deti: „Kto môže robiť dobre a nerobí, má hriech.“ Jk 4, 17

Čím som bola staršia, tým mi písmo dávalo viac súvis. Orientovala som sa v príbehoch, vedela som, kde sa nachádza ktorá kniha v písme, chápala som, čo pre mňa Kristus spravil. Odovzdala som mu svoj život, aj keď som vtedy ešte nemala to poznanie, čo to presne znamená pre celý môj život, ako to zmení celý môj

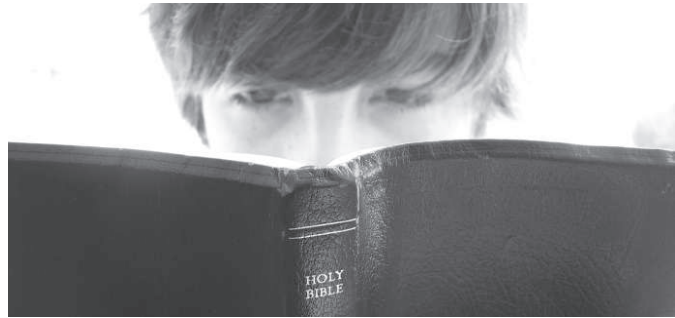
budúci pohľad na svet, ale chápala som základne pravdy a tie sú dostatočne zrozumiteľné aj pre tých mladších.

Keď začali prichádzať do zboru rovesníci, začala som vnímať, akú „teologickú“ prevahu máme tí, ktorí máme odchodenú besiedku. Kázne totiž neboli o jednoduchom rozoberaní nejakej témy, ako býva zvykom na doraste alebo tábore, ale je to už trochu tuhšia strava. Pri odkazoch na rôzne iné postavy a situácie z Biblie sme videli, ako niektorí nešťastne pleštia oči, lebo niekedy absolútne nemali šajn, o čom sa točí. Čítali síce Bibliu, ale nemali to ani zďaleka tak zžité, ako my, starí harcovníci. Vždy mi prišlo prirodzené, že viem, o čom sa hovorí, ale až vtedy mi začalo dochádzať, že bez dlhých rokov systematickej práce v besiedke by som tak isto nešťastne kukala s nimi.

Ako každá vec, aj toto malo svoju „temnú stránku“. Moju myseľ časom zaplavila spokojnosť nad samou sebou, nad tým, aká som biblicky vzdelaná. Skĺzla som do nebezpečných vôd pohodlnosti, kde som verila, že mám dostatok vedomostí z Písma, veď som tie pasáže čítala snáď už miliónkrát... Tak prečo raz a znova? Začala som pochybovať, či mi písmo môže dať ešte niečo nové, ako keď čítate svoju obľúbenú knihu dokola a dokola, a potom zistíte, že vás už vlastne ani nebaví ju čítať, lebo viete už naspamäť, čo ide ďalej...

Prišlo našťastie obdobie, ktoré ma zrazilo nohami na zem a ja som bola vďačná, že som opäť nachádzala odpovede pre svoj život v tej už zaprášenej obšúchanej knižke s detskými kresbami po okrajoch...

Nad'a Máhriková

úsek Písma. Ale to je len jedna z výhod Biblie v počítači. Ďalšou sa pre mňa stala interaktivita s rôznymi slovníkmi a komentármi (v anglickom jazyku sú vo veľmi bohatom množstve stiahnuteľné ako dodatkové moduly). Ale to už je skôr pre teológov „z profesie“ alebo študentov teologických fakúlt. No aj tak si myslím, že táto naozaj veľmi užitočná pomôcka nemusí patriť len do rúk teológov, ale že by ju mohol mať každý slúžiaci brat alebo sestra a mladí ľudia o to skôr (keďže nám sú tieto vymoženosti omnoho bližšie). Nespomenul som ešte jednu výhodu, ktorú umožňuje biblický softvér a tou je vkladanie vlastných komentárov. Tým sa celá Biblia a práca s ňou stáva viac osobná a menej sterilná. Podľa toho, aké vlastnosti má ktorý program, umožňuje takýto softvér vkladanie komentárov ku každému veršu alebo odseku, vytvárať odkazy alebo prikladať súbory,

odkazy na internet a podobne. No a, samozrejme, je tu možnosť daný text aj vytlačiť.

Vymenoval som takmer všetky formy Biblie, s akými sa dnes môžeme stretnúť, od foriem celkom „sterilných“, až po tie osobnejšie, ale tu najosobnejšiu som si nechal na koniec. Je to tá, ktorá ma najdôležitejšie texty podčiarknuté naozaj výrazne, ktorá sa používaním nepoškodzuje, ba práve preto sa nestratí. Je to tá, ktorú nosí každý človek v srdci. Tá, ktorú vie človek naspamäť. Aj keby nebolo elektrického prúdu, aj keby baterka v mobile zhasla, aj keby som práve pri sebe nemal knižnú formu Biblie, jediné čo mám je to, čo viem. A čím viac si to opakujem, tým lepšie pre mňa, lebo keď budem svedčiť, alebo keď budem stratený, hoci by aj vojna bola, bude z čoho žiť.

Jano Poloha

VÝCHODOSLOVENSKÉ STRETNUTIE
MLÁDEŽE CIRKVI BRATSKEJ

NA OVOCÍ ZÁLEŽÍ

JÁN 15, 4 – 5

23 – 25. APRÍLA 2010 / PIATOK – NEDELA /
MODLITEBŇA CIRKVI BRATSKEJ / HERMANOVCE N./T. 213

REGISTRÁCIA A VŠETKY INFORMÁCIE SÚ
NA STRÁNKE WWW.CB.SK / PRIHLÁSTE SA DO 10. APRÍLA 2010 /
KONTAKT: SLAVO KRUPA 0904/663 611

HLAS Z BRNA

co je Taizé?

Taizé je malá francouzská vesnička na juhu úrodného Burgundska. Již sedmdesát let je sídlem mezinárodní ekumenické komunity bratrů z Taizé, založené bratrem Rogerem.

Její počátky sahají do období druhé světové války. Taizé se nacházelo v blízkosti tehdejší demarkační linie a bratr Roger zde poskytoval útočiště pro množství uprchlíků. Již po válce se k němu připojilo několik bratrů a komunita se postupně rozrůstala. Dnes ji tvoří více než sto bratrů z celého světa a pestrého spektra křesťanských církví. Svým životem inspirují křesťany všech zemí ke vzájemné toleranci, lásce a smíření. Od konce padesátých let je Taizé cílem mnoha tisíc mladých lidí, kteří zde tráví čas v rytmu společných modliteb, sdílení se a zážitků, jež toto místo nabízí.

Co můžete očekávat od pobytu v Taizé? Jádrem každého dne jsou společné modlitby, které se pravidelně konají třikrát denně. Jejich důležitou součástí je meditativní zpěv. Tyto jednoduché modlitby, známé jako „písně z Taizé“, pomáhají spojit srdce všech přítomných a otevřít je Bohu.

Každý návštěvník se také účastní biblických úvodů vedených bratry. Díky nim máme možnost se obohatit výkladem Písma ve světle prosté a pokorné víry, kterou bratři s obdivuhodnou energií a optimismem předávají dál. Po každém úvodu následuje diskuse v malých skupinkách, která kromě poznávání přátel z různých zemí často nabízí zajímavé rozhovory o víře.

foto: Z. Čermáková

V nabízeném programu jsou také semináře na aktuální témata.

Vzhledem k tomu, že v letních měsících se v Taizé může setkat i několik tisíc poutníků najednou, je každý zapojen do společných prací, které umožňují nerušený a spolehlivě organizovaný chod tohoto místa. Pomáhat můžete např. při výdeji jídla, umývání nádobí, rozdávání zpěvníků či úklidu. Tyto pomocné práce jsou však také příjemným způsobem seznámení se s dalšími lidmi.

Alternativou pobytu v Taizé je tzv. týden v tichu, který umožňuje strávit čas nasloucháním a hledáním Boha osamotě.

Co je tedy Taizé? Taizé je místem otázek a odpovědí, místem načerpání pokoje a povzbuzení pro život ve víře. Taizé je živým důkazem, že Bůh spojuje všechny bez ohledu na původ a tradice. Taizé je místem modlitby a rozjímání, ale také místem setkání, rozhovoru a zábavy.

Taizé je moje srdeční záležitost :)

Zuzana Čermáková

Ako písmak o meno prišiel, no zase ho hľadá...

...alebo prečo je dôležité poznať Bibliu.

Pomerne živo si ešte pamätám na dobu, keď sa v našich cirkevných kruhoch častejšie používalo označenie „písmak“. Toto čestné pomenovanie prischlo ľuďom, ktorí sa vyznali v Písme - Biblii (a to do takej miery, že ich nezaskočila žiadna záľudná biblická otázka). Milovali ho, študovali ho a, samozrejme, veľa veršov citovali spamäti. A keďže to bolo označenie čestné a nie hanlivé, mnohí sa nim túžili stať. Tak detsky som vnímala, že za týmto slovom sa ukrýva akási dôležitá časť cébečkárskej identity. Že sme cirkev, ktorá Bibliu miluje a dáva jej dôležité miesto.

V našej generácii akoby to „písmáctvo“ začalo nenápadne miznúť. Biblia má ešte stále dôležité miesto na našich bohoslužbách, ale rýchlo sa vytráca z nášho osobného života. Poniktorí ešte síce máme patričné „písmacké“ vedomosti a Bibliu držíme v úcte, podstata nám však uniká. Strácame vášeň pre Bibliu. Jej jedinečnosť sa nám rozplýva medzi divmi sveta okolo nás, až si nakoniec kladieme otázky: Prečo je až také dôležité dobre poznať Bibliu? Stane sa niečo, keď ju nebudem pravidelne čítať? Nestačí, keď mi Bibliu sprostredkujú „profesionáli“ na bohoslužbách, či biblickom štúdiu? Mám rada tieto otázky, pretože ich považujem za otázky duchovne existénčné, a preto je dobre, že sú položené a ešte lepšie, keď sú aj zodpovedané.

Prečo je až také dôležité poznať Bibliu? Tá otázka je v podstate trochu zavádzajúca. Cieľom čítania Biblie totiž nie je poznanie Biblie, ale poznanie Boha. Najväčšie riziko nášho prístupu k Biblii je, že si tieto ciele vymeníme. Ak je Biblia kniha, ktorá má definovať naše hodnoty, morálku a priority a ktorá nám pomôže odlišiť „správne“ učenie od „nesprávneho“, nie je nevyhnutne potrebné každý deň sa k nej vrátiť. Stačili by aj kvalitné výklady na bohoslužbách. Biblia je však viac ako to. Je to jediná kniha, ktorú dal zapísať Boh, aby prostému človeku odkryl samého seba, zjavil svoj charakter, svoj majestáť a svoje

plány. Hlavným cieľom čítania Biblie je preto poznanie Boha, stretnutie s Ježišom a naplnenie Duchom. Je to čas, v ktorom Boh hovorí k človeku. Diabol sa snaží prekryť tento význam čítania Biblie, aby ju urobil v našom živote neškodnejšou. Na rozdiel od nás materialistov ľahšie chápe, že to, čo nám často pripadá ako čisto fyzicko-racionálny proces čítania Biblie, môže byť nevyhnutnou duchovnou komunikáciou človeka s Bohom.

Stane sa niečo, ak ju nebudem pravidelne čítať? Chcem dať dôraz na to, že tu nejde len o to, získať viac a lepšie vedomosti o tom, ako to bolo vtedy a ako to má byť dnes. V tom prípade by možno bolo lepšie čítať viac výklady Biblie ako Bibliu. Je to chvíľa, keď trávime s Bohom spoločný čas a dávame najavo, že ho chceme poznávať a nechať ho formovať náš život. Osobne si myslím, že kresťan, ktorý hovorí, že dokáže žiť bez takéhoto intenzívneho kontaktu s Bohom, odkrýva svoju pýchu. Nestane sa nič prevratné, ak nebudeme vedieť vymenovať 12 synov Jakobových, ale ak sa nestretáme každý deň s Bohom, no stretneme sa so všetkým iným, náš život to ovplyvní. Ak strácame vášeň pre Bibliu, skúmame, či to nie je tým, že sme stratili túžbu poznať Boha, stretnúť sa s Ježišom a byť plnení Duchom. Ak je to tak, zmobilizujme sa k štúdiu Biblie a prosme Boha, aby nám dal novú túžbu po ňom. Naberme nový vietor do plachiet :)

Obnovme tradíciu „písmakov“, ktorí budú milovať Bibliu, pretože budú milovať Boha. A nespokojte sa len s tým, že Písmo poznajú, ale budú mať skúsenosti s mocou Ducha, ktorá vdýchne slovám Biblie život, aby spôsobili skutočnú premenu našich bytostí, aby o nás neplatilo, čo povedal Ježiš v Novej zmluve: „Blúdite, pretože nepoznáte Písmo ani moc Božiu.“

Mária Jurčová